

Uredništvo:
Ljubljana: Knačjeva ulica 5. Telefona št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Uredništvo:
Ljubljana: Knačjeva ulica 5. Telefona št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutro« izhaja vsaj ponedeljek zjutraj. — Na roča se posebej in velja po poštne prejemane Din 4., po raznašalnih dostavljena Din 5. — mesecno.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefona št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 66.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Novo vlado sestavlja dr. Milan Stojadinović

Beograd, 23. junija. r. V teku današnjega dne so se nadaljevale konzultacije na dvoru. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel danes v avdienco zaradi konzultiranja glede rešitve vladne krize ob 10. g. dr. Antona Korošca, ob 11. g. Jovana Jovanovića, ob 15. g. dr. Mehmeda Spaho in ob 16. uri g. Svetislava Hodžero.

Beograd, 23. junija. M. G. dr. Vladko Maček je danes ob 9.20 v spremstvu nekaterih ožjih sodelavcev in prijateljev odpotoval iz Beograda in se vrnil v Zagreb.

Beograd, 23. junija. M. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je nočoj ob 21. sprejel v avdienco finančnega ministra g. dr. Milana Stojadinovića in mu poveril mandat za sestavo vlade.

Italija hoče protektorat nad Abesinijo

Mussolini izkorišča nemško taktiko napram Nemčiji za dosego svojih ciljev v Abesiniji

Pariz, 23. junija. r. Angleški minister Eden, ki je imel dva dni trajajoče razgovore s francoskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom Lavalom glede posledic angleško-nemškega pomorskega sporazuma, je sinoči odpotoval v Rim, da stopi v osebne stike z Mussolinijem in tudi njemu pojasni najnovejšo akcijo angleške diplomacije, ki je napravila vtis, kakor da Anglija zapušča skupno fronto velesil in se skuša na lastno roko sporazumeti z Nemčijo. V Rimu bo ostal Eden dva do tri dni, nakar se bo znova ustavil v Parizu, da nadaljuje razgovore z Lavalom, ker do sedaj ni mogel prepričati Francije, da je angleška politika v skladu s francosko-angleškim zavezništvom.

Po sodbi pariških diplomatskih krogov pa Eden nima samo naloge zagovarjati v Rimu angleško-nemški pomorski sporazum, marveč v prvi vrsti posredovati v italijansko-abesinskem sporu. V tem pogledu bo naletel Eden na velike težkote. Že ob priliki nedavnega razgovora z angleškim poslanikom v Rimu je Mussolini kategorično izjavil, da Italija ne bo niti za trenutek pomišljala in izstopila iz Društva narodov, ako bi svet Društva narodov sprejel glede abesinske pritožbe kako resolucijo, ki bi ne bila v skladu z interesi Italije v vzhodni Afriki. Pri tej priliki je Mussolini ponovno opozoril na to, da je mirna poravnava abesinskega konflikta mogoča samo tedaj, ako dobi Italija nad Abesinijo sličen protektorat, kakor ga ima Anglija nad Egiptom in Francija v Maroku. V ostalem pa je Mussolini angleškemu poslaniku namignil, da Italija ni prav nič bolj kršila francosko-angleško-italijanski dogovor glede nedotakljivosti Abesinije, kakor je kršila Anglija s sklenitvijo angleško-nemškega pomorskega sporazuma versajsko mirovno pogodbo in druge pogodbe med velesilami.

Angleški poslanik je s svoje strani opozoril Mussolinija na to, da postopanje Italije v abesinskem konfliktu zelo ogroža enotno fronto velesil, ki je bila določena v Stresi. Mussolini je vztrajal pri svojem mnenju, da posebni angleško-nemški sporazum v mnogo večji meri ogroža to fronto.

Baš zaradi tega stališča Mussolinija se je angleška vlada odločila, da pošlje ministra Edena v Rim, da bi skušal poslednjič doseči mirno poravnavo italijansko-abesinskem konfliktu, ki se bo sicer

neizogibno razvil v italijansko-angleški konflikt.

Izjava abesinskega cesarja

London, 23. junija. AA. Današnji »Sunday Chronicle« priobčuje intervju, ki ga je dal njegovemu poročevalcu abesinski cesar. V tem intervjuju poudarja cesar, da se Abesinija zaveda svojih dolžnosti kot članica Društva narodov in podpisnica Briand-Kelloggovega pakta ter ne bo opustila nobene poti, da se prepreči oborožen spopad. Ne moremo si misliti, je dejal abesinski cesar, da se Društvo narodov ne bi posrežilo urediti tega spora. Dosej nisimo mobilizirali niti ene vojaške enote, še manj smo pa kje zbrali čete. Trudimo se, da vse storimo, da se čim prej najde ugodna mirna ureditev spora. Toda če se bo ta stvar še dalje odlašala in s tem Italiji dajala priložnost, da se pripravi za vojno, bo potrebno, da se tudi mi za ta primer resno pripravimo.

Grški oficirji v abesinski vojski?

Pariz, 23. junija. AA. Po neki nepotrjeni vesti iz Carigrada nameravajo grški častniki, ki so po nedavni grški revoluciji zbežali v Turčijo, stopiti v abesinsko vojsko.

Opravičilo zaradi incidenta v Addis Abebi

Rim, 23. junija. AA. Agencija Stefani poroča iz Addis-Abebe, da je abesinski zunanji minister obiskal italijanskega poslanika ter se uradno v imenu abesinske vlade in v svojem imenu opravičil zaradi incidenta, ki se je pripetil pred nekaj dnevi prvemu tajniku italijanskega poslanništva, ko je neki abesinski oficir raztrgal italijansko zastavo. Abesinski zunanji minister je izjavil, da so krivci v zaporu in da se vrši preiskava proti njim. Izid te preiskave bo abesinska vlada sporočila italijanski vladi. Italijanski poslanik je to izjavo sprejel na znanje. V političnih krogih trde, da italijanska vlada stoji na stališču, da s to opravičilo abesinskega ministra incident še ni likvidiran. Italijanska vlada bo predvsem počakala izida preiskave.

Novi transporti

Neapelj, 23. junija. AA. V vzhodno Afriko je odplul parnik »Gange« z 29 oficirji in 50 podoficirji, 1800 vojakov in znatnimi količinami vojnega materijala. Obenem je odplul tudi parnik »Matiferenza« z velikim številom konj in precejšnjim tovorom velikega vojnega materijala.

Rooseveltova socialna zakonodaja

Uvedba splošnega zavarovanja za starost in brezposelnost — Skrbstvo za siromašne matere in deco — Reforma bankarstva

Washington, 23. junija. d. Rooseveltov sunek proti velekapitalu, velikim dediščinam, darilom in visokim dohodkom z novim davčnim zakonom, kakor tudi preteklo sredo v zveznem senatu s 76 proti 6 sprejeti načrt socialnega zavarovanja, dokazuje, da se ameriška vlada čim dalje bolj odvrca od politike brezbrzičnosti, čeprav bo socialno zavarovanje izvedeno po posameznih državah in ne kot zvezni ukrep. Zavarovanje zoper brezposelnost, ki predstavlja važen del socialnega zavarovanja, bo obsegalo 25 milijonov delavcev. Renta brezposelnih delavcev, starih nad 65 let, naj bi znašala \$3 dolarjev na mesec. Ker je ta načet reprezentativna zbornica odobrila že pred dvema mesecema, se imajo izvršiti le malenkostne izpremembe v besedilu, preden bo postal zakon. Glavne točke predloga o socialnem zavarovanju so naslednje:

1. Starostne rente za siromašne osebe nad 65 let starosti naj plačujejo posamezne države.
2. Letne rente za nameščence nad 65 let starosti v zneskih od 52,50 do 85 dolarjev na mesec se izplačujejo po višini nameščenjskih prispevkov. Izplačevanje te rente naj bi se pričelo šele leta 1942. Sredstva naj bi se zbrala na ta način, da bi prispevali delodajalci in delojemalci po en odstotek. Ta davek naj bi se zvišal vsaka tri leta za pol odstotka, tako da bi narasel do 3 odstotkov v letu 1949. Nameščencem bi se obdavčilo samo prvih 3000 dolarjev.
3. Poravnava upravnih stroškov naj bi bila pobuda vladam posameznih držav za ustvaritev zavarovanja zoper brezposelnost. V to svrhu naj bi se obdavčili vsi delodajalci, ki zaposlujejo nad 10 delavcev. Davek naj bi znašal na podlagi mezdnih izkazov

leta 1936 en odstotek, naslednje leto dva odstotka, od leta 1938 dalje pa 3 odstotke. 4. Za oskrbo otrok bi prispevala zvezna vlada tretjino stroškov posameznim državam. Enako visoke zneske bo prispevala zvezna vlada za pokritje stroškov posameznim državam za oskrbo siromašnih mater in otrok, kakor tudi za preskrbo pohabljenih otrok. K temu bi prišle še podpore posameznim državam za splošno pospeševanje javnega zdravstva.

Sedaj preostaja, da parlament sprejme še agrarne zakone. Posebno ostra borba je bila v senatu za reformo bankarstva in za zakon o odstranitvi holding-društev, ki so ponekod izvajala pravo finančno diktaturo. Sedanje parlamentarno zasedanje bo trajalo še nekaj tednov, nakar bo zaključeno.

Spremembe v diplomatski službi

Beograd, 23. junija. r. »Službene Novice« objavljajo ukaz o napredovanju in premestitvah v diplomatski službi. V višjo skupino so napredovali Vladislav Martinac, načelnik političnega oddelka zunanjega ministrstva, dr. Nikola Moskotelo, svetnik zunanjega ministrstva in dr. Vojislav Radovanović, tajnik poslanništva v Londonu; premeščeni so dr. Ljudevit Koser, svetnik zunanjega ministrstva za generalnega konzula v Celovcu, Vladimir Milanović, svetnik poslanništva v Bukarešti v zunanje ministrstvo, Vladimir Šaponjič, tajnik zunanjega ministrstva za konzula v Korči, dr. Teobald Vodušek, podkonzul v Trstu, za tajnika zunanjega ministrstva in Mihajlo Babamovič, tajnik zunanjega ministrstva za vicekonzula v Pečuju.

Odhod čl. poslanika

Beograd, 23. junija. p. Danes dopoldne je zapustil Beograd in odpotoval na svoje novo službeno mesto v praškem zunanjem ministrstvu doseđanji češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. dr. Paul Wellner. Na kolodvoru so se poslovili od njega v imenu predsednika vlade pomočnik zunanje ministra dr. Purič, z višjimi uradniki ministrstva, osobje češkoslovaškega poslanništva, francoski in rumunski poslanik ter veliko število osebnih prijateljev odhajajočega diplomata.

Kongres mednarodne trgovinske zbornice

Pariz, 23. junija. AA. V ponedeljek 24. t. m. se začne osmi kongres mednarodne trgovinske zbornice, ki se ga bo udeležilo nad tisoč delegatov iz evropskih držav in Amerike, dalje Kitajska, Japonska, Avstralija in Britanska Indija. Na dnevnem redu kongresa so med drugimi vprašanji problemi organizacije, produkcije, mednarodna trgovina, ureditev transportnih sredstev, vprašanja kapitala itd. Jugoslavijo bo na tej konferenci zastopal minister n. r. Ivan Mohorič, narodni poslanec in generalni tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani.

Reforme v italijanski vojski

Rim, 23. junija. k. Vojno ministrstvo je večerj izdalo odredbo, s katero se premeščata poveljništvi armadnih zborov v Florenci in Veroni bližje meji. Poveljništvo florentinskega armadnega zbora je bilo premeščeno v Verono, poveljništvo veronskega pa v Bolcan. Po drugi odredbi ministrskega sveta se formacijsko številčno stanje italijanskega vojnega letalstva v mirovnem času poveča za 500 enot. Ta odredba stopi v veljavo 1. julija.

Mednarodni festival vojaških godb

Pariz, 23. junija. AA. Danes se je v živalskem vrtu v boulognskem gozdu ob ne navadno lepem vremenu vršil festival izmuznih vojaških godb. Koncertni del so izvajale belgijska, norveška, italijanska in ameriška godba. Koncertu je prisostvovala velikanska množica poslušalcev.

Darilo abesinskega cesarja predsedniku Poljske

Varšava, 23. junija. AA. Abesinski cesar je daroval predsedniku poljske republike prekrasnega leva, ki je večerj prispeval v Varšavo v posebni kletki in so ga takoj prepeljali v varšavski živalski vrt.

Kako si Avstriji ustvarjajo prijatelje

Dunaj, 23. junija. AA. Kakor znano so pred kratkim zaprli lektorja angleščine na grški univerzi Adama, ki je angleški državljani. Očitno so mu nacionalno socialistično delovanje. Glede na to se je vršil proti njemu proces zaradi veleizdaje. Zdaj so pa kazenski postopek ustavili, ker je Adams izjavil, da bo zapustil avstrijsko ozemlje, kakor hitro uredi svoje zasebne stvari. Po tej izjavi so Adama izpustili.

Mednarodna konvencija o delavskih dopustih in pokojninah

Zeneva, 23. junija. AA. Mednarodna delovna konferenca je skoraj soglasno sprejela celotni načrt sklepov, ki jih je izdelala komisija za enomesečni odpočitek delavcev, vendar imajo med tem dopustom prejemati plačo. Tudi konvencijo o 40urnem tedniku je konferenca odobrila, in sicer z 79 glasovi proti 30. Konvencijo o pravici delavcev do pokojnine so sprejeli soglasno.

Naročite — čitajte „ŽIVLJENJE IN SVET“

Naši sokolski prvaki

Savezno prvenstvo sta si priborila br. Boris Gregorka (Ljubljanski Sokol) in s. Julejka Stefanini (Zagreb II.)

Ljubljana, 23. junija. Danes dopoldne so se na telovadišču Ljubljanskega Sokola nadaljevale in končale tekme za prvenstvo SSKJ. Člani in članice so nastopili še v prostih panogah in sicer: člani v teku na 100 m, v metu krogle, v plezanju po vrvi 7 m ter v skokih v višino in daljino, članice pa v teku na 60 m, metu diska in v skoku v višino. Mnogi od telovadcev, ki so nastopili večerj na orodju, danes niso mogli nadaljevati tekme deloma radi poškodb, deloma radi nerazpoloženiosti odnosno obolenosti — n. pr. br. Primožič — nastopiti v vseh lahkoatletskih točkah, zato končni rezultat ne more nuditi popolnoma točne slike o pravi moči teh udeležencev tekme. Od 33 prijavljenih članov se je tekme udeležilo 27 in je končni uspeh tekem na orodju in v lahki atletiki naslednji:

Prvak SKJ br. Boris Gregorka (Ljubljanski Sokol) je dosegel 86%. Sledijo mu br. Pristov Janko z Jesenic z 84%, dalje Grilec Konrad (Maribor Matica), br. Budja (Beograd I), Boltežar (Zagreb II), Košnik (Kranj), Malnarčič (Ljubljanski Sokol) in Antosiewicz (Ljubljanski Sokol). Nad 75% dosegljivih točk je doseglo 11 tekmovalcev. Po družstvih so bili udeleženi pri tekmi: iz Ljubljane 7, iz Beograda 5, iz Zemuna 1, z Jesenic 1, z Kranj 3, Čelje 1, iz Zagreba 6 in iz Maribora 3. Sodniški zbor je bil sestavljen iz bivših mednarodnih tekmovalcev in članov župnih TO. Na posameznih orodjih so bili najboljši: Na drogu br. Antosiewicz, na bradlji br. Vadnov Jože, na kroglih br. Budja in na konju br. Gregorka. V prostih panogah so bili predpisani za 100

točk gotovi najvišji rezultati, zato so posamezni tekmovalci niso trudili, da bi dosegli posebne vrhunske uspehe, pač pa vsaj predpisano najvišjo znamko. Enako velja seveda tudi za proste panoge članic.

Članski prvak br. Gregorka Boris je svojo zmago popolnoma zaslužil in je prvič, kar tekmuje, prvak države v celoti. Brata Pristov in Grilec nista razočarala, ker smo pričakovali, da se bosta odlično plasirala. Zelo sta se popravila br. Budja in Boltežar. Posebej je omeniti še br. Košnika iz Kranja in Malnarčiča (Lj. Sokol), ki sta dosegla svoje do sedaj najlepše uspehe. Stari mednarodni tekmovalci br. Antosiewicz je ponovno z veliko rutino in eleganco izvajal marsikatero težke vaje.

Po mnenju br. načelnika dr. Pichlerja bo zastopala vrsta omenjenih osmih prvoliplasnih bratov našo državo odn. SSKJ na letošnjem vsesokolskem zletu v Sofiji. Kakor rečeno pa pri tej tekmi končni uspeh ne more nuditi prave slike, zato ker so bili nekateri odlični tekmovalci na orodju radi poškodb primorani odstopiti od tekmovalnja v lahki atletiki. Tako bi v vrsto med drugimi prav gotovo spadal odlični Vadnov Jože ali še drugi. Gotovo bo načelnikstvo SSKJ še temeljito pregledalo vrsto, predno bo ta odšla v Sofijo, enako seveda tudi za ostale priprave in trening za olimpijado, kamor jugoslovanski Sokoli prav gotovo pojdejo in jim le želimo, da bodo enako častno kakor vselej doslej zastopali svojo domovino in ponovno osvojili če ne prvo vsaj eno izmed zmag in olimpijskih laurelik.

Končno številčno stanje in uspeh prvenstvenih tekem prinesemo jutri.

Francoska vojna mornarica se ne da nadkriliti

Izjava francoskega pomorskega strokovnjaka — Francija se ne čuti več vezane glede omejitve v pomorskem oboroževanju

Pariz, 23. junija. AA. »Intransigeant« poroča, da je neki visok francoski pomorski strokovnjak dal njegovemu poročevalcu izjavo glede na sklenitev pomorske pogodbe med Anglijo in Nemčijo. Med drugim je dejal: Naj se zgodi karkoli, nemška mornarica ne sme nadkriliti naše. Francosko

brodovje je veliko in znaša 30 % angleškega. Ponovna svoboda, ki si jo je Francija na tem polju izgovorila, ni treba, da bi vodila v novo oboroževanje. Ta trenutni gradimo nove vojne ladje v skupni tonaži 146.000 ton, če bo potrebno, bo pa Francija lahko še povečala gradnjo novih ladij, ker ima 17 ladjedelnih.

Sporazum Anglija-Irska?

Tajna pogajanja med Londonom in Dublinom — Po doseženem sporazumu bodo sledila še oficialna pogajanja

London, 23. junija. AA. Veliko pozornost je v britanski prestolnici zbudil članek današnjega »Sunday Expressa«. List pravi, da se že več mesecev vrše razgovori za sklenitev dokončnega sporazuma med Veliko Britanijo in Irsko. Te razgovore vodi ob popolni izključitvi javnosti več zelo uglednih britanskih in irskih osebnosti, ki jih pa list ne omenja. Angleži zahtevajo od Devalere v glavnem samo to, da se odreče

svojemu republikanskemu programu in popolni izločitvi iz britanskega imperija, s svoje strani pa ponujajo Irski gospodarstva in druge ugodnosti. Omenjeni londonski tednik trdi, da stoji ti zaupni in neuradni razgovori tik pred ugodnim zaključkom. Ko bodo razgovori zaključeni, bodo njih rezultat objavili, in nato se začne uradni razgovori, katerih uspeh bo s tem že vnaprej zagotovljen.

800 žrtev v Reinsdorfu

Zaključno uradno poročilo o žrtvah eksplozije v tvornici eksploziv v Reinsdorfu

Berlin, 23. junija. r. Sinoči je bilo izdano uradno poročilo o žrtvah eksplozije v veliki tvornici eksploziv v Reinsdorfu. Po dosežanih dokončnih uradnih ugotovitvah je bilo 68 delavcev ubitih, 34 pa jih pogrešajo in so brez dvoma našli smrt pri eksploziji, tako da znaša skupno število smrtnih žrtev 102, to je dvakrat

toliko, kakor pa so oblasti prvotno priznavale. V bolnicah je še sedaj 83 hudo ranjenih, od katerih se mnogi še vedno bore s smrtjo. 628 oseb je dobilo lažje poškodbe. Eksplozija je torej neposredno prizadela nad 800 ljudi. Večerj je postal ranjence v bolnici kancelar Hitler.

Vročinski val prihaja

Včeraj so v Londonu zabeležili najvišjo temperaturo v zadnjih treh letih

London, 23. junija. r. Po treh tednih izredno hladnega in deževnega vremena je zajel danes Anglijo docela nepričakovano vročinski val. Temperatura je ponoči danes v Londonu na 82 stopenji Fahrenheita v senci, kar je najvišja temperatura, kar so jih zabeležili v teku zadnjih treh let. Mesto je kakor izumrlo.

Vse kar leze in gre, je pohitelo v kopalnice. Nenadna vročina je zahtevala več smrtnih žrtev. V bolnicah je nad 500 ljudi, ki so zboleli na solnčarici. Če bo vročina trajala dalje, bodo morali v skro vseh tovarnah podnevi ustaviti delo in bodo delali samo ponoči.

Zaporna kazen za letalske akrobacije

Moskva, 23. junija. AA. Iz Taškenta poročajo, da so odpustili iz službe in obtožili štiri ruske letalce, ki so kljub prepovedi izvajali na letališču akrobacije in ogra-

žali letalski promet. Letalce so obsodili na ječo od 6 mesecev do dveh let. Te stroge kazni so posledica nesreče, ki se je pripetila velikemu letalu »Maksim Gorki«. Razen tega je nedavno blizu Taškenta treščilo na tla šolsko letalo zaradi akrobacij in je bilo pri tem ubitih pet ljudi.

Dom poštarjev slovesno otvorjen

Velik praznik številne poštarske družine

Ljubljana, 23. junija.

V nedeljskem popoldnevu so naši poštarji slavili slavje, ki pomeni važen mejnik v delu za njihov stanovski, kulturni in socialni prosep. Na Tyrševi cesti, nasproti starega Sv. Krištofa, tam, kjer za novo župno cerkvijo sv. Cirila in Metoda dorašča novo središče bežigradskega okraja, so ob 14.30 blagoslovili novi Poštni dom, ki so ga bili že do jeseni spravili pod streho, pa ga te dni v celoti izročajo njegovemu namenu. Velika množica občinstva, ki je vključno izredno lepemu dnevu ostala v mestu in prihitela k blagoslovitvi, je zgornjo izročala, da imajo poštarji veliko družino prijateljev, ki se z njimi iskreno vesele njihovih uspeha. Med drugimi so prisostvovali slavju tudi direktor dravske poštne direkcije dr. Tavzes kot zastopnik vrhovnega šefa pošte, telegrafske in telefonske službe, pomočnika prometnega ministra inž. Ratajca, upravnik glavne pošte mestni svetnik Vinko Janežič za mestno občino, predsednik osrednjega odbora Zdrženja poštne, telefonskih in telegrafskih uslužbencev Vladeta Krstič iz Beograda in še cela vrsta zastopnikov poštarskih in sorodnih stanovskih organizacij.

Pred popoldnjem, ki so ga krasile narodne trobojnice in zelenje in ki so mu ob vhodu postavili dva vitka mlaja, je najprej poštna godba zaigrala slavnostno koračnico, nato pa je domači župnik pater Zakrajšek opravil ob preprosto improviziranem oltarčku blagoslovitveni obred. Poslevo je predsednik zadruge Poštne dom Urbančič, pod čigar vodstvom je delo dozorelo do uspeha, je izrekel kratek pozdrav, nato pa je župnik s svojo asistenco ponel blagoslov po vseh prostorih dvonadstropne hiše. Ko se je vrnil na prag, je p. Zakrajšek imel na množico lep, pomemben nagovor, v katerem je ta praznik poštarjev primerjal veselju v družini, ki si je sezidala streho nad glavo, obenem pa je slavil lepoto in pomembnost službe poštarjev, ki skrbe, da se ne potrgajo tanke, rahle zveze med človeškimi srci, ki se pogostokrat razgube križem sveta. Predsedujoči se je v vznesenih besedah spomnil domovine in kralja Nj. Vel. Petra II., ki mu je množica živahno vzklikala, nato pa je goste povabil na ogled hiše, ki jo je zgradila po svojih načrtih tvrdka Mavrič in ki je v gradbenem in gospodarskem smislu v resnici vzor stanovskega doma. Gostje so se o vsem kar najbolj pohvalno izrazili.

V prijetni sejni dvorani v prvem nadstropju je sledil slavnostni občni zbor zadruge, prvi pod lastno streho, ki so se ga razen članstva udeležili tudi zastopniki oblastev in številni predstavniki tovariških organizacij iz vse države. Pevski zbor poštinskih uslužbencev je z ubrano pesmijo uvedel svečano razpoloženje. Podpredsednik Urbančič pa je najprej prebral udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in pozdravni brzojavki prometnemu ministru inž. Vujiću in pomočniku ministra inž. Ratajcu, ki so jih zborovalci sprejeli z iskreno aklamacijo. Med mnogimi pismenimi in brzojavnimi čestitkami, ki jih je druga prejala od vseh strani za današnji dan, je prečital tudi toplo pismo upokojenega poštne direktorja Gregoriča. Po uvodnih pozdravih je podpredsednik v obsežnem poročilu orisal zgodovino dela za dom, ki sega dobrih 15 let, pa še dalje nazaj. Pri Zvezi poštarskih organizacij, ki je pričela poslovati kmalu po prevratu, se je že leta 1921. ustanovil poseben odsek za gradnjo Poštne doma. Leta 1926. se je odsek osamosvojil v obliki zadruge, ki danes praznuje uspešni zaključek prve faze svojega dela.

Odbor je ves čas z intenzivno delavnostjo zbiral prispevke in deleže ter prirajal tombole, loterije in druge donosne prireditve. V dobnih meri pa si

je morala doslej bivačkirati v starem posojilom med poštarji, tako da je stavba, ki je v celoti veljala okrog 800.000, pa je danes vredna že okrog enega milijona Din, lahko se reče povsem brez dolga. Novo poslopje pomeni za stanovski prosep poštarjev veliko pridobitev. Njihova stanovska organizacija je morala doslej bivačkirati v starem kegljišču nekdanje Virantove gostilne, ki ji ga je poštna direkcija pri vsej lastni stiski po prostoru stavila na razpolago. V novem Poštnem domu bodo vse poštarske organizacije dostojno spravljene pod streho. V suterenu poslopja sta nameščeni dve obrtni delavnici, krojaška in čevljarska, v pritličju so štirje trgovski lokali, v prvem nadstropju je 7 društvenih lokalov in pa tri sobe za goste, namenjene vnanjim poštarjem, ki prihajajo po opravkih v Ljubljano, v drugem pa so tri zasebna stanovanja. Za bodočnost ima zadruga v načrtu še zgraditev velike dvorane ob Smoletovi ulici in pa zgraditev dijaškega doma za poštarsko mladino izven Ljubljane, hiša sama pa je zidana tako, da ji lahko v potrebi brez zadržev prizidajo še eno nadstropje. Ko se

je podpredsednik na koncu zahvalil vsem, ki so omogočili to lepo stavbo, zlasti direktorju dr. Tavzesu in njegovima dvema predhodnikoma, se je posebno toplo zahvalil še tajniku Ivanu Staniču, ki je vložil največ truda v prizadevanje za ostvarene načrta.

Sledila je dolga vrsta čestitk, ki jo je otvoril zastopnik vrhovnega šefa pošte in telegrafa direktor dr. Tavzes z izrazi iskrenega veselja, da je vzorno soglasje med poštarji rodilo tako lep, pomemben uspeh, in z željo da bi tudi v bodoče v enakem smislu delali za prosep in stroki in stanu in s tem za prosep domovine. Prav tako so čestitali z najboljšimi željami zastopnik mestne občine Janežič, Rože za Zvezo slovenskih zadrug, Kumelj za Zdrženje jugoslovenskih učiteljev, Mikič za narodno železničarsko organizacijo, dr. Car za Gospodarsko podporno zadrugo poštinskih uradnikov v Zagrebu, predsednik savske sekcije Zdrženja ptt. uslužbencev Tropan, predsednik osrednjega odbora združenja Krstič iz Beograda, predsednik Gospodarske zadruge poštinskih uslužbencev Ferjančič, Sojer za Zdrženje poštinskih zvanikov in služiteljev, načelnica Kluba tovarišč Horvatova, zastopnik mariborske organizacije Kumar in predsednik dravske sekcije združenja Kumer. Vsem govornikom se je kratko zahvalil predsedujoči, nato pa vsi družbo povabil na vrt, kjer se je med zvoki godbe razvila do večera prava prijateljska zabava.

Kdaj bo zgrajen novi most na Savi?

Ljubljana, 23. junija.

Potniki, ki se vozijo mimo postaje Sava, se vprašujejo, kdaj bo dogotovljen novi most preko Save, ki so ga pričeli graditi že pred letom dni. Doslej štrle iz savskih valov samo jaki betonski oporniki, ki bodo nosili leseno konstrukcijo mostu, do čim glavni betonski opornik sredi struge sploh še ni dovršen. Zanimali smo se za potek gradnje tega mostu, katerega stroški bodo znašali nekaj nad 400.000 dinarjev. Podjetnik, ki gradi most, do dobil za tevarsko in zidarstvo dela 163.000 dinarjev, ostala vsota pa odpade na dovoz potrebnega materiala, nakup lesa, dobave kamena in cimenta. Za kritje stroškov so prispevali: banovina 80 tisoč dinarjev, sreski litjski cestni odbor 50.000 Din, občina Litija 10.000 Din, občina Polšnik 6.000 Din, občina št. Lambert 1.000 Din in lesna tvrdka Rotar in Lavrin v Litiji 5.000. Poleg tega so prispevali z materialom še graščina Slatina in banovinsko veleposestvo Ponoviče. Ostal je tako še primanjkljaj 216.000 Din, ki so ga obljubili kriti privatni interesi z brezplač-

no dobavo lesa in kamna in z brezplačnimi voznjami in kulukom. Žal pa je ostalo pri večini teh interesentov samo pri obljubah in tako ne gre delo z zgraditvijo tega prepotrebega mostu tako izpod rok, kakor bi bilo želeli. Kakšni so motivi, da ti interesi ne drže dane obljube, ni znano. Nekateri zatrjujejo, da je po sredi akcija nekih krogov, ki jim ni po volji, da se gradi ta most, ki so ga dolga desetletja zama pričkavali prebivalci tega dela litjskega sresa, ker nimajo oni več glavne besede pri javnih delih. Vsekakor pa moral režijski odbor, ki se trudi čim prej dovršiti započeto delo pod vodstvom litjskega župana g. Frana Lavroviča, misliti na to, kako kriti izpadek, ki je nastal na ta način. Morda ne bi bilo celo pogrešno uvesti mostnino za pokritje primanjkljaja. Vsekakor pa je gotovo, da se bodo dela na graditvi savskega mostu v bodočih tednih izvajala s pojačenim tempom, ker je po zavzemanju banovinskega inženjerja g. Lavoslava Viherja odobrila kr. banska uprava novo podporo v višini 100.000 dinarjev.

Maribor preko nedelje

Maribor, 23. junija.

V središču mariborskih razgovorov je bila vest o justifikaciji morilca Juhanta, o čemer poročamo na drugem mestu. Včeraj zvečer je bila v V sni prisrčna proslava zaključka pouka v otroškem vrtcu in ljudskoslovesnih tečajih tukajšnjega marljivo delujočega Francoskega krožka. Poleg ljubkih deklamacij v francoščini so bile v programu tudi pesmi, rajanje ter majhni prizori iz otroškega življenja. Navzočih je bilo zlasti veliko staršev, ki so sledili izvajanju svojih malčkov z velikim zanimanjem, pa tudi priznanjem vodstvu vrtca in tečajev ter francoskega krožka.

Smrt illetnega dečka pod sodom.

Tragična smrtna nesreča se je pripetila v Frajhaumu na Pohorju. 15letni Jožef Domadenik in njegov illetni brat Tonček sta vozila iz nekega jarka vodo studenčnico na dom svojega očeta Pavla Domadenika v Frajhaumu 48. Vprega, s katero sta vozila vodo, je obstajala iz ene dvokolesnice, na kateri sta imela pritrjen sod od 300 ...ov. Dvokolesnico sta vlekla dva vola. Jožef je bil med vožnjo spredaj pri volih, Tonček pa je korakal zadaj za dvokolesnico. Ko sta dospela ob nekem ovinku na ravno, je eno kolo zadelo ob večji kamen ob cesti. Vodilni drog se je radi močnega sunka strl, sod na dvokolesnici se je nagnil, skotalil na tla in pri tem pokopal pod seboj illetnega Tončka, ki je zadaj korakal. Z razbito lobanjo je obelzel na poti mrtve. Smrt pridnega dečka je zbudila pri vseh sosedi toplo sočutje s težko prizadetimi Domadenikovimi.

Domači na polju, vlomilci v hiši.

V hišo posestnice Franciške Muršec v Cermiljenškem so udri vlomilci, pretknili vse kote, odprli vse omare, ter odnesli obleke, perilo, posteljnino in različne druge predmete. Vlom je bil izvršen v času, ko so delali domači na polju.

Nesreče in drugo.

65letni posestnik Matija Geselman iz Kacenika je padel z voza in si stri desno nogo. Odpremili so ga v mariborsko splošno bolnišnico. Pri Sv. Rupertu v Slov. goricah so neki moški navlivali na 30letnega delavca Vinka Kocjana iz Rošpoha in ga tako premlatili s koli, da so ga nezavestnega morali prepeljati v splošno bolnišnico.

Smrt vzornega učitelja.

V Pobrežju v Nasipni 23 je umrl v starosti 40 let upokojeni učitelj Milan Kerda. Rajnik je bil zgleđen narodnjak, v svojem službovanju vesten in marljiv. S svojim ljubeznim nastopom si je pridobil obilo prijateljev. Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v trinem spominu. Zaljubljen naše iskreno sočutje!

Pazite na zdravje!

Maribor, 23. junija.

Zdravniško društvo v Mariboru je imelo v zvezi z mariborsko splošno bolnišnico zadnji znanstveni zdravniški sestanek pred dopusti zdravnikov, na katerem je primarij dr. Černič predaval o vprašanju: »Ali res operiramo slepiča po nepotrebnem?« V zvezi s tem je predavatelj naglašal, da v zadnjem času opaža, koliko škode imajo

si je nadel veliko nalogo, ki pa jo je srečno dovršil. Škoda le, da ni mogel pritegniti k razstavi tudi Anglije in Španije, ki se »mostre« nikakor nista hotela udeležiti. Menda zavoljo starega nauka: bolje držiti ga, kakor ...

Razstava kolektivnih del nudi poznavalcu umetnosti vedno mnogo užitka. Tu imaš priliko študirati razvoj in dobe Tizianove umetnosti! O vsem sev. prepuščam sodbo drugim, poklicanim. Povem pa, da napravi razstava na vsakogar silen vtis, po obsegu, razvrstitvi in monumentalnosti večnih del. Ze pri vhodu v prvi dvorani presenečata ogromni deli »Kajnov bratomer« in »David ubije Goljata«. Z njih se odraža Tizianova sila. Razstava je priča vsestranosti njegovega ustvarjanja in marsikatero delo, ki sicer ostane nezapaženo, pride tukaj nenavadno do veljave. Največja vrednost je po kolektivni zbirki. Tako ni treba, da iščete nežno »Oznanjenje« v cerkvi Trevis ali pa znamenito »Vstajenje« Odršenika, ki se mogočno dviga v nebesa, v Urbino. Zbrana so tu celo dela, ki drugače niso dostopna, ker so v zasebni lasti — tako na primer znamenita »Venera pred ogledalom«, ali pa oče »Nepelška Danaja«, čije barve je občudoval sam Michelangelo. So res mojstrska vsa ta dela in težko je reči, ali je Tizian večji kot slikar svetnikov ali kot portretist, v koloritu ali kompoziciji.

Če slučajno prispete z Jožtom in s »Putnicom« v Benetke ali vas pot kakor koli zanese na beneške lagune, potem vam lahko priporočim, da si ogledate dela velikanca Tiziana.

bolniki od tega, ker prihajajo k operaciji prepozno. Tako n. pr. je prišla kmetijska delavka šele 4 tedne po izpahenju rane, mladenka šolarica 3 tedne po prelomu nadehnice, da, celo zlomljena hrbtnica je ležala doma več kot teden dni. Najhuje pa je pri slepiču. V enem mesecu je prišlo nič manj ko 14 slepičev s težkimi komplikacijami: eden od teh (13letni fantek) je celo umrl. Kakor je znano, je slepič med najpogostejšimi obolenji, obenem najhitreje ozdravljiv, če se operira pravočasno, t. j. v prvih urah napada. Taka bolezen traja povprečno svojih 10 dni, če pa se pravi trenutek zamudi, tedaj se pojavijo komplikacije in nimamo več opravka zgolj z vnetjem slepiča, marveč z vnetjem trebušne mreže — to pa je kakor 1 : 100, in sicer v škodo bolnika! Tako obolenje traja potem ne le 10 dni, marveč 10 tednov in še dalje, če gre po sreči, razen tega so potrebne ponovne operacije in kot posledica ostanejo zarastline med trebušnimi organi, ki utegnejo bolnika vsak čas znova vreči v posteljo in na operacijsko mizo.

Vzrok tega usodnega pojava je morda res v krizi, toda da gre bolnik k zdravniku oziroma na operacijo prepozno, to je zgolj navidezno varčevanje, v resnici pa igračkanje z lastnim zdravjem in usodo in zaradi dolgotrajnega zdravljenja ter zmanjšane delazmožnosti za vse življenje, naj-

večje zapravljanje. Na to naj ne pozabijo tisti, ki se jih tiče: bolniki sami, njihovi svojci in tudi tisti zdravniki, ki vidijo bolnika prvi!

Velika tatvina manufakturnega blaga

Ljubljana, 23. junija.

Uslužbenci veletrgovine z volnenim blagom K. Prelog so pred nekim časom opozorili svojega šefa na zanimanja vredno dejstvo, da neko manjše, skromnejše podjetje v Ljubljani prodaja enako blago kakor ta renomirana tvrdka po neverjetno nižjih cenah. Poznavalci stvari je moralo biti jasno, da se tako pod ceno lahko nudi samo blago, ki ni povsem poštenega izvora. Tvrdba je opozorila policijo, ki se je takoj pozanimala za stvar, obenem pa so tudi Prelogovi nameščenci uvedli zapune poizvedbe. Tako je prišlo do zanimivega odkritja, da je bilo blago — volna in razni volneni izdelki — pokradeno prav na škodo Prelogove tvrdke. Tatvine so se izvršile, kakor kaže dosedanja preiskava, že na kolodvoru, še preden je tvrdka dvignila blago. Policija je zaplenila za celo majhno skladišče volnenega blaga. Podrobneje bomo o stvari še poročali.

V spomin na velikega kralja Kranjska sokolska župa in Klub koroških Slovencev na Oplencu — Odkritje spominske plošče na Sokolskem domu v Radovljici

Radovljica, 19. junija.

Kranjska sokolska župa je bila med prvimi, ki je začela pripravljati člana, da obiščejo nepozabnega velikega kralja Aleksandra I. v njegovem zadnjem domu. Kakor je ljubil kralj nas in naše pokrajine, tako neskončna je naša ljubezen do pokojnika. Pomladno delo na polju pa jih je mnogo zadržalo, da se kljub prvotni prijavi niso mogli udeležiti in so preložili obisk kraljevega groba na pozneje. Le te, ki so izpadli, so nadomestili člani Kluba koroških Slovencev.

Prve dni meseca junija so obiskali Gorenjci in Korošci zadnje počivališče velikega vladarja. Silen je bil prizor, ko je izpregovoril starosta gorenjske župe brat Špicar. Ni ga bilo med poslušalci, ki bi se pri Špicarjevih besedah ne bil spomnil tistih lepih ur, ko smo na Gorenjskem pozdravljali svojega vladarja v trdni veri, da nas bo on, ki je največ pripomogel k naši združitvi, privedel v novo, lepšo dobo. Toda usoda je hotela drugače. Nič več ne pride med nas veliki kralj!

Gorenjke so nato položile na grob belo pomladno cvetje: narcise z obmejne Golice in dehteče šmarnice iz Lipniške doline, iz okolice Kamne gorice. V imenu koroških Slovencev je govoril državni tožitelj g. dr. Fellacher, ki je za klub daroval veliko vo-

ščeno svečo. Po molitvah za kraljevo dušo in za srečo naše drage domovine so se Gorenjci in Korošci le težko poslovili od velikega pokojnika. Vračajo se skozi prestolnico so poslali velik šopek narcis tudi na Dedinje za Nj. Vel. kraljico Marijo. Kmalu po vrnitvi naših Sokolov z Oplenca je bila odkrita v spomin na našega blagopokojnega kralja v Sokolskem domu v Radovljici spominska plošča. Odkritje se je izvršilo v nedeljo 16. t. m.

Ob pol 12. so prikorakali radovljiški Sokoli pred Sokolski dom. Na čelu oba prapora, članski in naraščajski. Pevski zbor je zapel »Glej, kako umira pravilnik!« Zatem je izpregovoril družstveni starešina brat Jaklič o delu velikega kralja in odkril ploščo. Starešina kranjske sokolske župe brat Špicar je poudarjal, da je prav Radovljica prva, ki izvršuje sklep župne uprave, naj se vzdajo v sokolske domove plošče z napisi »Čuvajte Jugoslavijo!« S pesmijo »Bože pravde« je bilo dopoldansko slavje zaključeno.

Zvečer se je vršila v telovadnici telovadna akademija v proslavo 25 letnice kranjske sokolske župe. Najprej je družstveni starešina govoril o zgodovini gorenjskega sokolstva. Temu je sledila telovadba, h koncu pa so bile deklamacije dece.

Vlak ji je odrezal noge

Strašna nesreča naglušne šivilje na Dolenjskem

Ortenek pri Ribnici, 23. junija.

Danes ob 13.05 je na cestnem pregištu 1.236 med postajama Ortenekom in Velikimi Laščami osební vlak št. 9.315 povozil šiviljo Marijo Oblakovo, rojeno 12. januarja 1911 in stanujočo v vasi Maršiče, občina Velike Lašče. Stroj je nesrečno zagrabil in jo vlekkel kakih 9 m daleč, nato pa je obelzela na progih brez nog, ki jih je bila lokomotiva odrezala.

Ponesrečenka so našli še živo in so jo na odredbo tamošnjega zdravnika obdržali kar v domači oskrbi. Vendar ni upanja: da bo ostala živa. Takoj so ugotovili, da je bila Oblakova nesreče sama kriva, ker ni pazila na prihajajoči vlak, deloma je pa bila vzrok nesreči njena naglušnost, ker je zaradi dolgotrajnega lečenja usšesne bolezni že delj časa slabo slišala.

Za povzdigo prosvete v Dolenjem Zasavju

Krško, 17. junija.

V soboto se je vršilo v letošnjem letu prvo zasedanje sreskega učiteljskega sveta v Krškem. Predsednik sreski šolski nadzornik g. Hrovat Ivan je v uvodu pozdravil sreskega načelnika g. Čuša in se spomnil našega blagopokojnega velikega kralja Ureditelja. Pozval je učiteljsvo, da je počastilo njegov spomin s trikratnim »Slava!« Nato je pozdravil našega mladega kralja Petra II. in ves kraljevski dom, čemur je sledil trikratni »Zdravole« zborovalcev.

Zatem je g. Hrovat podal poročilo ter navajal, da se bo moralo posebno delo preurediti v smislu zakona o narodnih šolah in da se bo moralo posvečati več pozornosti samodelavnosti učencev. V ta namen je dal učiteljem razne pedagoške knjige, zlasti take, kakršne se pogrešajo v sreski učiteljski knjižnici. Velika rana našega šolstva so zamude, zlasti neopravičene. Zato je pozval učiteljsvo, da naznanja starše, ki češče in neopravičeno ne pošiljajo svojih otrok v šolo. Šolski vrt je važna vez med domom in šolo. Priporočal je mlajšim šolskim upraviteljem, da se intenzivno bavijo z vrtnarstvom. Priporočal je med drugim, da si vsak šolski vrtnar nabavi kultivator, s katerim je možno hitro očistiti vrt plevela. Tudi psihometer ne sme manjkati na nobeni šoli.

Druga točka dnevnega reda je bilo poročilo g. Debeveca Borisa iz Kostanjevice o narodni šoli in njenem odnosu do vasi in doma. Razdeljeno je bilo v štiri poglavja: bistvo kmečke šole, učni načrt, učna metoda, šola in dom. Referent je bil deležen velike pozornosti in je povzročil živahno debato.

G. Zdešar Henrik iz St. Janža je obdelal izvenšolsko delo učitelja in podal svoje lastno mišljenje, kako naj se učitelj udejstvuje med narodom. Tudi ta referat je vzbudil mnogo debate, na katero je g. Zdešar zelo stvarno odgovorjal.

Za naslednje leto so se določile smernice učiteljskega šolskega dela. Po daljši debati se je osvojil predlog, naj vsi šolski

upravitelji sestavijo čez počitnice referate, kakšne uspehe dosežajo na šoli, kakšne so ovire in kako bi se te odpravile.

G. Vanič je podal poročilo knjižnice iz krškega sresa. Knjižnica šteje 460 knjig pedagoške vsebine, 1196 knjig je leposlovnih in 882 pa ostalih. Knjižnica ne prejema v zadnjem času nobene podpore. V knjižnični odbor so bili izvoljeni novi člani. To so Vanič, Horvatič, Mikulič in Stupica, za namestnika Bitenc, Vutkovič in Bavdek, za preglednika pa Zorn in Burja.

Po uradni konferenci, kjer je bilo zastopanih približno 180 učiteljev(-ic), se je vršilo zborovanje učiteljsva za krški srez. Predsednik društva g. Pečnik Ivo iz Radeč je podal svoje situacijsko poročilo. Temu je sledilo poročilo tajnika Vidmarja Erika iz Radeč, nato pa so se sprejele razne resolucije in bile odposlane na odločujoča mesta. Za delegata v banovinsko in državno skupščino sta bila izvoljena gg. Pečnik iz Radeč in Mikulič iz Leskovca.

Manifestacija našega letalstva

Zemun, 19. junija.

»Doba, v kateri živimo, je doba zrakovplovstva, ki ruši oddaljenost in sblizuje narode ter je največji izraz človeške aktivnosti.« Te besede je Nj. Vis. namestnik Pavle posvetil Almanahu jugoslovenskega zrakovplovstva. Naš narod goji za zrakovplovstvo najvažnejše simpatije. Nekdanja Srbija je bila med prvimi evropskimi državami, ki so sprejele letalstvo kot sredstvo nacionalne obrambe. Srbija je dala tudi prvo vrtev vojnega letalstva. Letalec Mihač Petrovič je storil junaško smrt pri Skadru leta 1913.

O velikih narodnih simpatijah za letalstvo svedočijo tudi vse prireditve Aerokluba. »Zračni krstič« že davno niso več senzacija in tudi med mladino je zanimanje za letalstvo že močno ukoreninjeno. Naši šolarji izdelujejo brezmotorna letala in se udeležujejo tudi pri tekmarh. Največjo manifestacijo letalstva pa so predstavljal dnevi naših krstičev, ki so se v soboto in v nedeljo vršili na beograjskem aerodromu. Ta prireditev je bila velikega pomena našega civilnega in vojnega letalstva. Po številu letal in gledalcev je bila to največja in najuspešnejša prireditev, ki jih je doslej priredil Aeroklub.

Prireditve se je pričela s tekmo modelov, pri kateri so sodelovale mlade generacije iz Beograda, Ljubljane, Novega Sada, Kragujevca, Maribora in Vršca. Drugi dan so najboljše vojaški in civilni piloti izvajali razne vaje. Kakor na filmu so se vrtele najprejrejšje slike. Nastopale so skupine dvosedelnih vojaških letal, ki so se naposled lepo strnile v začetnico »P II« Veliko zanimanje je vzbujala tudi pri nas prvi prirejena tekma letal, dirkačev, konjenikov in motociklistov. Po spretnih in drznih akrobacijah lovskih letal je bila najbolj zanimiva točka: napad iz zraka na naselbino in obramba. Improviziral so večjo naselbino z visokimi tornarimi, cerkvijo in veliko skupino hiš. Nad improvizirano naselbino se je pojavilo šest bombarderjev in razvila se je pretresljiva silka bodoče vojne. Kakor napad, tako je bila pri tem najzanimajše pokazana tudi obrambna akcija.

Tizian razstavlja ...

Benetke, v juniju

Z največjega in najlepšega mostu, čigar lok se drzno spenja nad Velikim kanalom in čigar temelji počivajo na milijonindvestotostih krasnih pilotih, opozarja rdeča preproga, sredi katere se blesti napis: *Mostra di Tiziano*, da je v Benetkah razstava nesmrtnega mojstra. Vstopnina je draga. Vsceno človek na obisku Benetk zavije v palačo Pesaro, kjer je nekoč najslavnejši vseh slikarjev Tizian Vecelli, ustvarjal svoja večno slavna dela.

Ko je 27. avgusta 1576 kuga pobrala tudi Tiziana, 99letnega starčka, ki mu je šele črna smrt izrgala čopič iz rok, in ko je ležal hladen v svoji knežji palači, je Serenissima vedela, kaj dolguje temu velikanu. Ali naj tudi njega, ki je mnogo pripomogel k njeni slavi, ki je slikal papeže, cesarje, kneze in kralje, vržejo kakor druge smrtnike v kužno jamo? Ne, Serenissima je napravila izjemo: kanoniki so poneli njegovo krsto v cerkev Frari, kjer si je bil Tizian že davno izbral svoje poslednje počivališče. Položili so ga k večnemu počitku v sosednjino njegove »Assunte« in njegove »Madonne dela Casa Pesaro«. Benetčani, ki si poprej zaradi kuge niso upali iz mesta, so ga v tisočih spremili na zadnji poti.

Saj so se tudi Benetke zavedale, kdo je Tizian Vecellio. Že 60 let so vedele, da je velik in edin. Njegova dela, nepregledna galerija svetnikov in portretov ter mito-

loških prizorov so pričala o njem. Nobe-nega dvoma ni bilo o niem, nihče ni zasenčil njegove slave. Morda je bil Michelangelo silnejši, Rafael bolj čustven, Leonardo bolj skrivnosten in Tintoretto bolj dramatičen. Ali Tizian je bil najbolj reprezentativen slikar svoje dobe, v njegovih delih je živelo sedem desetletij novega časa — renesance.

Koliko je bilo njegovih del, ni točno znano. Mnogo jih je počtalo žrtev ognja ali drugih elementarnih nezgod, mnogo jih najbrž še čaka na odkritja. Njegovih originalov, ki jih svet pozna, je pa okrog 200 in od teh je približno 100 del zbranih v palači Pesaro. »Mostra di Tiziano« — kažejo pisce po beneških ulicah in vodijo po nešteti ovinkih v znamenito srednjeveško palačo, ki leži ob majhnem kanalu, kakih 50 metrov od Velikega kanala. Pred palačo je straža, znotraj stražniki in karabinjerji. Milijonsko vrednosti so natrpne v 17 dvoranah in varovani jih morajo, kakor punčico svojega očesa. Dragocene umetnine nikdar in nikjer niso varne pred tatovi. Mona Lisa v Louvru — a kaj bi o tem!

Za razstavo so prispevali Italija, Francija, Avstrija, Belgija, Madžarska, Danska, Nemčija in Rusija, največ je pa seve del iz zasebnih zbir in galerij, a mnogo so jih dali na razpolago beneški patrijarh in cerkve. Dottore Nino Barbantini, umetnostni kritik, estet, zgodovinar in učnjak,

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 23. junija. Letošnje vreme še dalje uganja svoje muhavosti. Po lepem binkoštnem tednu in nedadni pripeki se noče več zjasniti. Sicer nam vsako jutro že zarana sije sonce, a v teku dopoldneva se navadno pooblači, popoldne pa neprijetno vleče hladan veter. Tudi z današnjo nedeljo je bilo tako. Zjutraj je kazalo, da dobimo dež, opoldne pa je potegnil močan sever, ki je razpršil oblake in popoldne se je napravil lep solnčen dan, ki ga je motilo samo vetrovno vreme.

Ker ni bilo v mestu nobenih pomembnih prireditvev razen otvoritve Doma poštarjev, o čemer poročamo na drugem mestu, in so celo sportniki mirovali, je lepo število Ljubljancov ubralo pota na Grad, kjer je priredil Rdeči križ kresovanje. Okrog 16. se je po malem prišlo kresovanje tja gori. Kmalu je zavladalo na Grajski planoti kakor na šančah živahno vrvenje. Mnogiča je promiralna po široko preurejenem drevoredu od zvokih dveh godb, železničarske Sloge in pa vojaške, ki sta prav pridno sviralii, a vmes se je oglašal mogočni Doberletov zvočnik, iz katerega so udarjali

šlagerji, polke, pela je harmonika, kakor da gre vsa Ljubljana na nabor ali na svatbo. Zvečer je na grajskih šančah zagorel velik kres, ki je daleč naokrog ožarjal okolico, na gradu pa je zavladalo izredno razgibano življenje. Pri proslavi je lepo sodelovali tudi pevski zbori Krakovo-Trnovo. — Gmotni uspeh kresovanja je bil gotovo prav lep, saj pa gre tudi v najplemenitejša namena.

Tudi na ljubljanskem aerodromu je bilo popoldne zelo živahno. Kljub hudemu vetru se je nešteto krat dvignil v zrak stari preizkušeni »Pelikan«, s katerim so poleteli številni potniki in se radovali lepega razgleda ob nizkem kroženju nad ljubljansko pokrajino.

Mnogo obiskov je bilo danes tudi v Trnovem in Krakovem. Kako tudi ne! Kresovanje in žeganje v tem prijaznem, častitljivi vsem delu Ljubljane, ki je zdaj v najlepšem zelenju, ohrani svojo veljavo. Trnovčani ostanejo tudi v krizi veseli ljudje in zale Trnovčanke slovijo danes kakor pred 100 leti. Kdo bi tedaj ne stopil tjaka na potico in po bobel!

Po njegovih besedah se je odločevala naša usoda v napovedani dobi, ni pa še bilo povsod na mestu dovolj moč takega kova. Danes vidimo, kako so nam bili in so nam še potrebni. To naj nam kliče vsikdar spominska plošča na tej hiši.

Ravnatelj študijske knjižnice dr. Janko Štebinger je poudarjal Vrhovnikovo ljubezen do pisanih in tiskanih dokumentov slovenske besede, njegove zasluge za razširjenje slovenske knjige po vsej naši zemlji. On je bil prvi, ki je v tem pogledu delal za Slovence v Trstu, Gorici, Celovcu in v Ameriki. Naša študijska knjižnica je sicer prejela že mnogo darov, nikdar pa tako velikega in pomembnega kakor letos o Vel. noči, za kar je velikemu pokojniku še celo hvaležna.

V imenu Trnovčanov je govoril o svojem predhodniku župnik Fr. Finžgar, posebno o njegovem delu za trnovsko faro, o tistem drobnem delu, ki ga je spoznal že v mladosti in ki ga svet običajno ne opazi, o njegovi skrbi in ljubezni za zgodovinske spomenike, ki jih je bila njegova fara polna. Kako se je trudil, da je spravil v red svojo cerkev in župnišče in kako se je trudil, da bi po potresu ohranil oba stara zvonika. Takrat še niso poznali strokovnjakov, kakor jih imamo sedaj na naši univerzi in Vrhovnik je hodil po svet k vsem, od katerih je pričakoval pomoči. Ni mu uspelo ohraniti zvonikov, ki sta po arhitektonski lepoti daleko prekašala sedanja, kakor mu je kasneje uspelo rešiti znameniti trnovski zvon in ohraniti imenitne orgle. Za olepšavo svoje cerkve je izbral naše odlične umetnike. Iz vseh drobnih kamenčkov njegovega dela pa je sestavljena mogočna zgradba »Zgodovina trnovske fare«, zares monumentalno delo. Naj ne bo Ljubljancina, ki ne bi v njej iskal zanimivosti mestne zgodovine.

V imenu Muzejskega društva je še govoril direktor dr. Mal, kakor je APZ zapel Adamičovo zdravico »Komur mar za reč je naš« in se je množica Vrhovnikovih častilcev razšla od majhne, a priske spominske slavnosti.

Mari, a so vse števne intervencije ostale zaman. Ko je mestna občina svoj čas sklenila, da ustanovi licej, so jo vodili pri tem predvsem nacionalni nagibi. V državi, ki nam je bila sovražna in nam ni dala narodnih sredstev, je hotela Ljubljana na svoje stroške odpreti slovensko gimnazijo. Pa celo stara Avstrija je »tula svojo dolžnost do slovenskega učnega zavoda in je dajala liceju vsako leto izdatne podpore. Po prevratu so te podpore izostale. In medtem ko so vse prošnje za podražavljenje ljubljanskega liceja ostale neuplišane, je država prevzela celo vrsto drugih samopravnih šol v svojo upravo.

Mestna občina se je odločila za svoj ukrep o postopni ukinitvi liceja samo iz nujnih finančnih razlogov, ker ne smore smerom večjih davčnih bremen.

Postavka za žensko realno gimnazijo je znašala v letnem mestnem proračunu nekaj nad 1.600.000 Din. Obenem s sklepom o redukciji pa je mestna občina povzela ponovno intenzivno akcijo, da se že za prihodnje šolsko leto podpravi vsaj prvi razred ali pa vsa nižja gimnazija. V tem prizadevanju je stavila državi troje alternativnih predlogov, med katerimi nudi tudi šolsko poslopje brezplačno na razpolago. Na koncu je dr. Šubice zaprosil žensko, naj akcijo mestne občine podpre.

Po kratki debati, v katero sta posegla še Štebinger in dr. Lončar, je prof. Černejeva v lepem, globoko zajetem referatu razpravljala o nujni zahtevi, da se že jeseni ponovno dovoli dekretom z nižjim tečajnim izpitom srednjih in završnim izpitom meščanskih šol vstop v prvi letnik državnih učiteljskih šol, ki jo je predlagala na koncu, prvi med drugim: Delo v vzgojnih poklicih je ženi po njenem prirodnem poklicu materinstva mnogo bližje kakor njenemu moškemu tovarišu. V tem spoznanju je na primer Amerika izročila nad tri četrtine svojega šolsstva v ženske roke. Bradposelnost žene se z opuščanjem ženskih

učiteljskih ne zmanjšuje, ampak samo prestavlja v najnevarnejši čas. Opuščanje zavodov e stoletno tradicijo pomeni v kulturi našega naroda velik korak nazaj. Načelno onemogočanje žene, da si pridobi isto izobrazbo in isto vzgojo kot njen moški vrstnik, pomeni trdo kršitev njenih državljanstvih pravic. Dr. Lončar je pri tej priliki navedel še nekaj značilnih primerov, ki kažejo, kako je takozvana hiperprodukcija delovnih sil na posameznih področjih pogosto kriva neocialna službena praksa. Tako je med učnimi močmi mnogo takih, ki imajo po 40 let službe za seboj, a na neki šoli v Dalmaciji je zaposlena učiteljica, ki ji je izročeni v pouk nič manj kakor 200 otrok. V Sloveniji je treba vsako leto približno 124 novih učiteljev.

Naposled je prof. Vodnikova ponovno utemeljila zahtevo, da se uredba z dne 13. aprila 1934, ki je prinesla odlegovanje draginskih doklad aktivnim in upokojenim poročenim državnim uradnicam, brez odloga prekliče. Zastopnica poštnih uradnic Černejeva je v zvezi s tem vprašanjem navedla nekaj primerov krivice, ki jo je prinesla uredba. Njej sami je n. pr. uredba odrgala 750 Din doklad, njen mož, ki je provizijski trgovski potnik, pa v tej dobi krize niti pri najskrbnejšem naporu ne more zaslužiti čisti 750 Din na mesec. Nekaj državnih upokojenih s štirilansko družino so po novi uredbi odtegnili 940 Din, tako da dobiva zdaj samo še 152 Din na mesec, ker ima njen mož nekakšen dohodek, ki je samo po imenu. Članica Narodnega gledališča Polonca Juvanova je v temperamentalnem govoru zahtevala, da se uredba ukine v interesu zakona in rodbine. Na koncu je zastopnica Zveze delavskih žen Zbašnikova izjavila, da se Zveza pridružuje predlaganim resolucijam v želji, da pride do skupnega nastopa vseh žena, ki bo pripomogel tudi k premostitvi tradicionalnega prepada med delavko in nameščenko. Zborovalec se njeno izjavo sprejele z viharnim odobravanjem.

Plošča Ivanu Vrhovniku

Lepa slovesnost pred pokojnikovo rojstno hišo

Dopoldne ob 11. so na mežnariji šentpetrskega župnišča odkrili spominsko ploščo pokojnemu trnovskemu župniku in našemu pomembnemu zgodovinarju Ivanu Vrhovniku, ki se je v tej hiši rodil kot sin nekdanjega mežnarja. Ploščo je naročila mestna občina in ostane v varstvu šentpetrskega župnišča, nosi pa preprosti napis: V tej hiši se je rodil Ivan Vrhovnik, trnovski župnik, ljubljanski častni meščan, zgodovinar, * 24. VI. 1854, † 8. III. 1935.

Na prostoru pred mežnarijo ob cerkvi se je zbralo mnogo občinstva, številno so bile zastopane CM podružnice, posebno šentjakobsko - trnovska s predsednikom Sičem, predsednico go. Sičevu, podpredsednico Gromovo in tajnico Zupančičevu na čelu. Mestno občino sta zastopala župan dr. Ravnihar in podžupan Evgen Jarc z mnogimi mestnimi svetovalci, prosvetne ustanove pa dr. Kidrič univerzo, direktor dr. Mal muzej, dr. Lončar Slovensko Matico, dr. Janko Štebinger študijsko knjižnico, prvomestnik inž. Janko Mačkovšek CMD in Sokolstvo br. Flegar.

Za uvod je akademski pevski zbor pod vodstvom g. Marolta zapel Foersterjevo kantato iz psalma 126., nakar je spregovoril župan dr. Vladimir Ravnihar: tokrat še ne odkrivamo spomenika, ki bi bil vreden Vrhovnikovega zasluženju, pač pa hočemo na njegov 81. rojstni dan, s skromno ploščo zaznamovati hišo, kjer se je rodil naš ljubljanski soomeščan, ki ga smemo po pravici uvrstiti med svoje največje moze, spomenik, kakršnega zasluži njegovo delo, pa mu dolguje ne le Ljubljana, temveč ves rod slovenski, v čigar zvesti službi je bil od rane mladosti pa do svoje visoke starosti. Bil je prorek njegove lepše bodočnosti, goreč znanilec žive vere v to bodočnost, mož dejanja. Poleg vseh Vrhovnikovih zaslug je dr. Ravnihar podčrtal, kaj je pomenil za svoje rojstno mesto, za svojo belo Ljubljano, kakor jo je vsikdar tako lepo imenoval. Bil je med najzaslužnejšimi, ki jim je kdaj pripadal naslov častnega meščana, saj je bilo skoro vse njegovo življenje posvečeno kulturno-zgodovinskemu raziskavanju pestre preteklosti Ljubljane. Otel je pozabnosti marsikatero zanimivost iz zgodovinske resnice, ki bi brez njegove znanstvene gorečnosti šli v večno pogubo. Vrhovnik nam je zapustil svetel zglede moža vzornika, kakršnih treba vsakemu narodu. Ljubljana mu dolguje še posebno zahvalo, saj tudi o njem velja beseda Pre-

šernova, da »je bilo srce goreče za čast in prid in blagostvo Ljubljane, ljubice nebes in sreče.«

Za županom je inž. Mačkovšek govoril o Vrhovniku kot idejnem ustanovitelju naše prve organizirane narodne obrambe, CMD, ustanove, ki je prevzela v zaščito naše ogrožene narodne meje in razjedene dele naše narodne celote. Njegovih zaslug na tem polju še ni mogoče preceniti po ogromnem pomenu, le bi d odsev morejo biti izdatki družbe za naše ogrožene postojanke, ki do danes presegajo pol stotine milijonov dinarjev. In prva podpora temu delu, prvi petak novi družbi je bil prav iz rok Ivana Vrhovnika.

Zbor našega ženstva

Živahna razprava o treh aktualnih vprašanjih

Ljubljana, 23. junija.

Jugoslovenska ženska zveza je snoči sklicala v mestno zbornico manifestativno zborovanje, ki je imelo na dnevnem rdu troje perečih vprašanj iz aktualne borbe za enakopravnost žene v javnem življenju. Zbornica je bila polna do zadnjega kotička, živahna razprava je pokazala vzorno enotnost ženstva v njegovih zahtevah in na koncu so bile z navdušenjem sprejete resolucije, ki terjajo samo, kar so naše žene že imele, pa jim je bilo odvzeto:

neokrajeno žensko realno gimnazijo v Ljubljani, neoviran dostop v prvi letnik državnih učiteljskih šol in povrnitev draginskih doklad aktivnim in upokojenim poročenim državnim nameščenkam.

Zborovanje je otvorila s kratkim nagovorom predsednica banovinske sekcije JZZ gospa Minka Govekarjeva, ki je pred prehodom na dnevni red iskreno pozdravila zastopnika banke uprave dr. Hacinia in mestnega svetnika dr. Šubice za mestno občino ter zastopnico učiteljskega in pravosorskega strokovnega združenja Završanovo in prof. Kozinovo.

Predsednik zveze družtev Sola in dom dr. Lončar je v obširnih izjavah razčlenjal uodez posledice, ki jih bo rodil znani sklep mestnega občinskega sveta z dne 21. maja, da se postopno ukine mestna ženska realna gimnazija, če poklicani žitelji ne najdejo zadovoljive rešitve vprašanja. Na ljubljanskih gimnazijah imamo danandanes nad 3000 šolske mladine, med katero je ena tretjina ženske. Kakor vemo,

so zavodi nad vsako mero preobremenjeni, kar jemlje vzgojnemu delu potrebno prostnost in uspeh. Po vrhu je še sam sistem našega šolsstva precej neurejen, tako da je dijakom prestop z nižje na višjo stopnjo silno otežekoven. Tako mora n. pr. učence, ki je dovršil 8 razredov osnovne šole, pa bi rad študiral, vstopiti v prvi razred meščanske, čeprav je temu letniku pripadajočo tvarino že zdavnaj obdelal, a absolventu meščanske šole je prav tako zaprt prehod na gimnazijo in učiteljske. Te razmere imajo za posledico neposredno rastoči naval na naše srednje šole. Preobremenjenost zavodov pa ima za nujno posledico slabše učne rezultate. Ljubljana potrebuje vsakor vsaj tri moške in tri ženske gimnazije, če hočemo število učencev tako porazdeliti, da bi bilo mogoče z njimi uspešno delo.

Do obstoječe ženske realne gimnazije pa ima Ljubljana toliko več pravice, ker imajo ostale banovine okrog 15 državnih ženskih gimnazij, med katerimi je ena tudi z ruskim učnim jezikom. Na koncu je dr. Lončar prečital

resolucije, ki navaja, da je bilo v sakiučnem šolskem letu na mestni ženski realni gimnaziji 696 učenk, kar je povsem sadosti za popolno srednjo šolo.

Državne realne gimnazije v Ljubljani so imele to leto: I. 876 učencev in 7 učenk, II. 447 učencev in 1021 učenka, III. 882 učencev, skupaj torej 2205 učencev in 1028 učenk. Iz tega je razvidno, da se licej pod nobenim pogojem ne sme opustiti. Pač pa bi bilo treba zgraditi še eno moško realno gimnazijo, da bi imeli tri popolne moške realne gimnazije, ki bi že danes imele po 735 učencev, in tri ženske, ker bi bilo s prevzemom liceja 1724 učenk, tako da bi prišlo na vsak zavod po 574 učenk, kar je ravno primerno za popolno srednjo šolo. Edina možna rešitev je, da se s novim šolskim letom podpravi celotna ali vsaj nižja mestna ženska realna gimnazija, mestna občina pa naj proti primerni diskondni prepusti banovini poslopje z inventarjem.

V diskusiji je izpregovoril najprej zastopnik mestne občine dr. Šubice, ki je navajal, da si je občinski svet že vsa leta po prevratu prizadeval, da se licej pod-

Morilec Juhant pred smrtjo

Mirno in hladno je sprejel potrjeno smrtno obsodbo

Maribor, 23. junija.

Danes ob 11. dopoldne je bila razglašena potrjena smrtna obsodba morilcu krošnjarja Stanka Hacinia, Viktorju Juhantu. Razglasitev se je izvršila v ravnateljskih prostorih tukajšnje jetnišnice okrožnega sodišča. Razglasitvi so prisostvovali člani velikega kazenskega senata okrožni sodnik Zemljič, dr. Kotnik, Srnec, Habermut in Kolšek, nadalje državni tožilec dr. Hojnik in Juhantov zagovornik dr. Bergoč ter zapisnikar Cvirm. Drugi niso smeli po najnovejši odredbi prisostvovati razglasitvi. Juhanta so neuklenjenega privedli v sobo jetnišnice ravnateljca Antona Hohnjeca. Tukaj je predsednik senata g. Zemljič sporočil Juhantu, da je ministrstvo pravde potrdilo obsodbo v smrt na vesalih, izrečeno nad njim na obravnavi dne 15. marca t. l. in da se bo izvršitev smrtno kazni izvršila jutri, v ponedeljek, dne 24. t. m. ob šestih zjutraj. Juhant je sprejel razglasitev mirno in hladno, le čisto rahel občutek groze je za trenutek šinil preko njegovega obraza. Nato ga je predsednik senata vprašal, kakšne so njegove zadnje želje. Juhant je dejal, da je s tihim, tako jasnim glasom odvrnil: »Trenutno nimam nikakršnih posebnih želja. Mogoče pozneje.« Predsednik senata g. Zemljič je Juhantu še dejal, naj potem morebitne posebne želje izrazi ravso nato prevzeli orožniki in svoje varstvo natelju jetnišnice A. Hohnjecu.

ZADNJE URE V CELICI . . .

Juhanta so nato prevzeli orožniki v svoje varstvo in ga odvedli v celico št. 37. Vrta celice so bila ves čas odprta, v celici in pred celico je stal po eden orožnik. Juhant se je ves dopoldan mirno razgovarjal s pazniki, ki so prihajali k njemu. Kmalu zatem, ko so Juhanta po razglasitvi potrjene smrtno obsodbe privedli v omenjeno celico, ga je obiskal franciskan p. Kasijan, ki ga je pripravljaj na zadnjo uro. Mestoma je kazal

Juhant precej znakov skesanosti in pomirljivosti. Njegovi odgovori paznikom in drugim, ki so ga obiskali, so bili precej prežeti značilnega »podvislišnega humorja«. Tako je med drugim dejal:

»Sicer sem se sam hotel »fentati«. Pa ni tudi nobene škode, če me rabelj Hart.« Zazel si je cigarete »Zeta«, ker so po njegovem okusu najboljše. Opoldne so mu prinesli pečenko z običajnimi prikhami in pecivom. Tudi vina je dobil. Čim bolj so potekale zadnje ure, tem bolj se je Juhanta lotevala neka resnoba in zamišljenost. V popoldanskih urah ga je ponovno obiskal p. Kasijan in ga pomiril z bodrih duhovne olajšave in tolažbe pred poslednjo uro. V teku popoldneva ni skoraj ničesar zavžil in si za večerjo želel nekaj dobrega, toda preprostega.

HART POSTAVLJA VEŠALA

Rabelj Hart se je že včeraj pojavil v Mariboru in prenočil s svojim pomočnikom v jetnišničnih prostorih. Popoldne se je s svojim pomočnikom podal v srambo, kjer so shranjena vešala, ki niso bila dolgo nedotaknjena. Saj so bila zadnjič postavljena dne 24., oziroma 25. februarja ob priliki dvojne justifikacije Laknerja in Pančurja. Vešala je s svojim pomočnikom postavil na jetnišničnem dvorišču, in sicer tik pod oknom celice, v kateri je svoje zadnje ure preživljal morilec Juhant.

KO BO MARIBOR SE V GLOBOKEM SPANJU,

bo jutri ob šestih zjutraj pravici zadosteno. Justifikaciji bosta prisostvovala kot zastopnik državnega tožilstva dr. tožilec dr. Hojnik, kot zastopnik velikega kazenskega senata okrožni sodnik Kolšek.

Postani in ostani člar „Vodnikove družbe“

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

Franz Josefove grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Tel. 21-24 ELITNI KINO MATICA Tel. 21-24
GLOBOKO ZNIZANE CENE!
DANES OB 4. in 9.15 URE ZVEČER
FREDERIC MARCH
v sijajnem filmu
NESMRTNI LJUBAVNIK
BOGAT DOPOLNILNI PROGRAM

Janko J. Srimšek:

Naša farma

se že zdavnaj pripravljamo, gospod urednik, in nameravam, da bi Vam napisal in poslal pismo iz Doline meseca. Ne iz one velike, resnične Doline meseca, ki je ležala in najbrž še leži nekje onstran oceana in morskih globin. V Ameriki! V Kaliforniji ali kje. In je o njej napisana in tiskana prelepa, v platno povezana in z zlatimi črkami naslovljena knjiga. Ne! Samo iz moje male, tesne Doline meseca. Iz nje, o kateri še ne govore nobene bukvice in noben Mayerjev leksikon. Iz nje, ki je svet ne pozna in Vi tudi ne, gospod urednik! Pa je vendarle resnična in obstoji. Ter zaslužen je po pravici nosi to ime, čeprav šele od tistega dne, ko sem samega sebe pregнал iz rogovilastega življenja na vzhodu in z ženo in pamži postavil svoj vlgvam v njeni samotni in skromnosti. Zakaj prav za prav smo jo tako krstili, to našo dolino, se ne spominjam več, ker je že davno tega, odkar se je onegavega Martina škripajoči voz z našimi punklji in zveznji ustavi v njej. Ali se mi vseeno zdi, da je to bilo nekako pod jesen, ponoči in je svetila polna luna.

Nu, glavno je, da se je to ime prilo in se je drži kakor gnida ušive glave. In vidite, gospod urednik, iz te — iz naše Doline meseca že dolgo nameravam in se pripravljam pisati Vam pismo, pa mi zmiraj kakšna vremenska uima in

huda ura pridivja čez cesto, ki vodi na pošto, podolgem in počez ter pero zlomi in kuverti izpred nosa odnese v vražjo plat. Seveda in kakopak pa bi bil mojeju odlašanje še zadnji in, gospod urednik, čisto zares najmanjši vzrok ta, da nikoli ne utegnem po kokoških gnezdih na naši farmi nakrasti in pred svojo boljše zakonsko polovico populiti toliko jajec, da bi si za nje kupil poštno znamko. So namreč naše kokoši — bom že pozneje povedal, koliko jih premoremo — tako prefrigane, da sploh ne neso in je moja žena toliko pretkana, da sleherni jutro kljub temu, da kokoši niti slišati ne marajo ničesar o jajcih in ležiščih na slami, vsako pretiplje pod repom, če se morda — morda le ne bo katera pregrešila, padla iz vloge in nepričakovano v svojem jajčniku in črevih skovala pa spravila v promet pet in dvajset par, kolikor je danes eno jajce vredno.

Tolik, gospod urednik, za opravičilo, predgovor, uvod in prolog. — In zdaj k stvari in naprej!

Naša farma je majhna. Zemljiška knjiga v mestu na vzhodu trdi, da meri na vse štiri strani kompasu tristosemnaest kvadratnih klafter. In je razdeljena tako, da na eni polovici zemljišča stoji hiša — vlgvam — s kovačnico, hlevom in

svinjakom. V vlgvamu stanuje nas šest kristjanov. Starih, srednjih in mladih. V hlevu žre in prežvekuje, včas pred praznimi jaslji zeva in o svetovni krizi, razorožitvenih konferencah in podobnih problemih premišljuje edina bivoličca na naši farmi: pohlevna krava Lisa.

Z očetom sva že parkrat odšla v lov na svinje s par srebrnjaki najdrobnejšega kalibra oborožena, ali nisma imela nikoli sreče. Svinorje — tudi svinje — so se v današnjih časih in razmerah pomodernile, pogospodile se in se prevzele in bi z očetom potrebovala debelejših šiber, ki se pa vzlic kovačnici in nakovalu in kladivu in mehu pri nas ne izdelujejo. Zato naš svinjak še zmiraj ni našel kvartirnikov, ako izpustim starega vandrova Jakoba, ki ga vsakega pol leta enkrat pot nanesemo mimo naše hiše in oken in prenoči v njem noč, dve.

Drugo polovico zemljišča zavzemajo gnojšiče, dvorišče in vrt, ki ob enem predstavljajo prerijo, pragozd in sadovnjak. Sikomore, kruhovci, črni hrasti, palisandrovi, tisočletni javorji in taki drago ceni velikani pri nas ne rasto. Ena edina jablana — drugo smo letošnjo zimo posekali in skurili, ker ni bilo drugih dr — tri čeplje, dve višnji, cibora, oreh, ki mu zadnji uragan odkrnil najlepše rogovilo, štirje tri šmarnice, seksarde in izabele pa hruška tepka so vse naše divje in plenenito gozdno premoženje. Ljane? Slak, pustopašen hmelj in sroba. Levi? Tigri? Risi? Leopardi, kače klopotace in druge škodljive, strupene in krvoločne zverine? Dvojce domačih mačk

se čez dan preganja po farmi — maček je na levo oko slep, mačka je jalova od rojstva — pleza in obupno vreči v mesečnih nočeh po palisadah, zgrajenih iz poniznih vrbovih prekelj. Psa Pufija nam je ustrelil Francej s Stinčeve farne, ker da mu je škodo delal med zajci po lovišču, dasi je bil že popolnoma mustast, hrom, škrbast in štirinajst let star. Pufi namreč, je Francej! — Par glist in nekaj črvov izbrskajo in najdejo kokoši — no, zdaj Vam povem, da imamo dve. Petein Jurček nam je pred tednom padel v vodnjak in se utopil.

Indijanci? Rdečkožci? Old Fleetfott — Stari Brzonogec, je naš sinček potepinček Vlado. Hčerka Lea — Zlata zarja imenovana — je mlada, sicer belokožna, toda rdečelčna skvav. Zraven teh dveh še kopicca človeške drobnice sosednih farm, drobniče, krščene z vsemi mogočimi in nemogočimi imeni iz Blaznikove in Družinske pratike, narodnega koledarja pa z vzevdki in priimki otrok med seboj. — Reke Amaconka, Orinoko in Mississippi? Dva jarka pod strešnim žlebom, polna le ob deževnem vremenu. Po tretjem, tistem, ki deli dvorišče in vrt — Panamski prekop — se sečja gnojnice. Niagarske slapove smo prenesli v vodnjak. — Naše plantaže? So skromne in siromašne. Namestu kavovcev, čajevcev, bombaševcev in takega so lani na njih uspevali fižol, koruza, buče, solata, kumare, krompir, zelje in ohrovt, pesa, korenje in slične čednosti in nežne poiznosti. Letos še ne uspevajo, ker smo

vse lanske dobrote in pridelke od jeseni do pomladi pojedli, novih pa še nismo posejali in posadili. Namreč ni denarja na farmi. Kjer pa ni denarja, tam tudi semena in sadu ni —

Taka je naša farma, gospod urednik, in prav take so ostale farme v naši naselbini. Mogoče je kje kaj majhne razlike, ali je ta razlika tako neznatna, da Vas niti v oko ne bi pičila, če bi jo poiskal in Vam jo napisal in opisal. Mene in moje mameleuke — se pravi mojo družinico — poznate, gospod urednik, dosti, mislim, če ne celo preveč. Točno veste, kdo smo, kaj smo in kakšni smo. Tudi vsi naši doživljamji in memoari in avanture so Vam znani. Zato to pot ničesar o sebi in svojih, temveč rajši nekoliko slik in podobice mojih sosedov farmerjev iz naše Doline meseca. Kakor hitro doživimo jaz ali kdo mojih kaj posebnega, ne bom pozabil na Vas, gospod urednik!

2.

Farmer Jožina

Bika, mladega, živega in poskočnega kakor iskra si je zredil in zdebelil Jožina, farmer s Koroščevine. Takega bika, da mu ga ni bilo para daleč naokrog. Pa je farmerju Jožini zmanjkalo drobižja za davke in doklade, ki so bili in bodo ostali najobčutljivejši žulj na dlaneh in najbolj pekoče kurje oko na nogah pravega poljedelca. In je Jožina svojega bika odgal v mesto na vzhodu na semenj. In ga je prodal. Nekemu kupcu in pre-

Dogodki po širnem svetu

Kentska vojvodinja Marina

Se je te dni prvič pojavila v neki londonski šoli in se pogovarjala z učenkami

Grška voliina propaganda

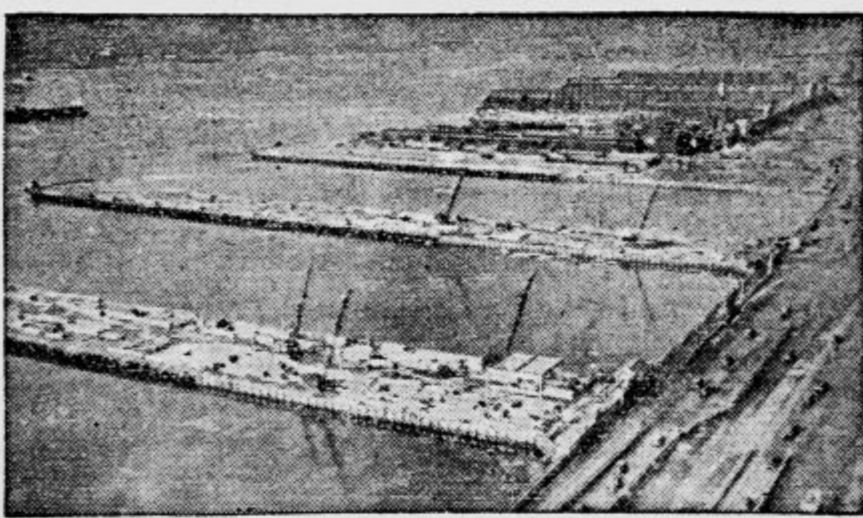
Takole so bile atenske ulice nalepljene s plakati za nedeljske volitve na Grškem

Musolinija na Sardiniji

Na Sardiniji so zgradili novo mesto, ki je dobilo ime po rimskem ministrskem predsedniku. Mestece je prav čedno in šteje zdaj 8000 prebivalcev

Poseben dok za „Normandie“ v New Yorku

V newyorškem pristanišču so morali zgraditi za francoski prekomornik »Normandie« poseben dok. Pozneje se bo tukaj ustavljala tudi nova angleška ladja »Queen Mary«, ki bo druga največja ladja na svetu

Smrtni skok z Eiffelovega stolpa

Te dni je v Parizu neki samomorilec napravil konec svojemu življenju s skokom z Eiffelovega stolpa. Samomorilec je bil neki 23 letni ruski begunec, ki se je vrgel v globino s prve platforme. Priletel je na zemljo in se ves razbil.

Človek in Niagara

O rise niagarskih slapov bočejo sedaj spremeni z velikanskimi razstrelitvami. Ob kanadskem bregu je kakšnih 5000 tiska skupina skal, ki se je že tako zrahala, da pomeni nevarnost za vso okolico. Tem skalam pojdejo sedaj do živega z dinamitom. Stroški za to bodo znašali 14.500 dolarjev.

Pred tristo leti je umrl

Španski dramatik Lope de Vega. Španska vlada je počastila to znamenito obletnico smrti z veliko slavnostjo, katere so se ob vznosu spomenika de Vega udeležili člani vlade s predsednikom države Zamoro

Sedem socialnih grehov

Canon Donaldson našteva sedem socialnih grehov naše dobe, ki so: 1. Politika brez načel. 2. Bogastvo ob brezdelju. 3. Uživanje brez vesti. 4. Znanje brez značaja. 5. Kupčija brez morale. 6. Znanost brez človečnosti, in 7. Pobožnost brez žrtve.

Osemsto spominkov

Francoski veleparnik »Normandie« je Američane tako razvel, da so si ga ogledovali v množicah. Marsikateri si je pri tem prilastil spominek, ki ga je mimogrede izmaknil in odnesel s seboj. Ko so na ladji prešteli manjkajoče predmete, so ugotovili, da so obiskovalci odnesli z nje 500 pepelnikov in 300 žlic.

Otroški muzej v Angliji

Londonski otroci imajo v South Kensingtonu muzej, ki popolnoma ustreza zahtevam in željam mladoletnikov. V tem muzeju so otroci lahko do mile volje igrali z lokomotivami in vlaki, ladjami in letali. Casih dovolijo otrokom kakšen model celo razbiti. Škoda popravi muzej ne da bi za njo terjal povračila od staršev. V muzeju je tudi predavalnica, kjer razlagajo strokovnjaki otrokom pomen vseh mogočih igrac. K tem predavanjem imajo dostop izključno otroci.

K smrti francoskega prosvetnega ministra

Pokojni minister Marcombes

Šmarjetna gora — prenovljena

Malo čez enajsto dopoldansko uro se vsedem pri ljubljanski evangelijski cerkvi v avtobus, ki vozi iz Ljubljane v Kranj in Trzin, četrt pred dvanajsto uro že izstopim pod gaštevskim klancem v Kranju. Vzpnem se po poti, ki vodi mimo Kalvarije na Sv. Jošta. Pod tremi kalvarijskimi križi ne grem na levo, temveč zavijem na desno, ker sem se spotoma odločil za Šmarjetno goro. Prepričan sem, da velik odstotek naših planincev, ki je oblezel že vse najvišje vrhove naših planin, še ni bil na Šmarjetni gori, ki je bila dosedaj pastorka med našimi planinami. Da pa tega omalovaževanja ne zasluži, o tem sem se kmalu na svojem potu prepričal. Na desni leži beli Kranj, ki se je v letih po vojni razvil v pravi jugoslovanski Manchester. Od vseh strani ga obkrožajo same tovarne. To slikovito ležeče mesto je v zadnjih desetih letih skoraj potrojilo število svojega prebivalstva. Sivkasto zelena Sava mu pere noge, vrhove njegovih cerkev in hiš pa zlati vroče poletno solnce.

Pot, po kateri sem se vzpenjal, je lepa in do polovice gore obsevana od solnca, ker so bile smreke ob nji nedavno posekane. Tam, kjer dela pot ovinke, so postavljene klopi za odpočitek. V drugi svoji polovici je pa pot vsa senčna, ker se vije med samimi visokimi smrekami. Sicer je pa vsa pot tako zložna in lepa kakor naša rožniška. Povsem počasi in polagoma sem stopal po nji, vendar pa ni kazala moja ura še polovice po dvanajsti, ko sem zagledal pred seboj razvaline šmarjetske cerkvice s še dobro ohranjenim zvonicom. Malo višje od teh razvalin nekdanje romarske cerkvice pa stoji med zelenjem cvetočih lip in še odvetelih divjih kostanjev planinski dom, ki je ves prenovljen in bel, kakor da je postavljen iz samega marmorja. Na veliki terasi pred domom so postavljene mize in klopi. Vsedel sem se na klop in začel — piti. Pa nisem pil ne žganja ne vina, pil sem — lepoto, ker tako lepega razgleda se nisem nadejal niti v sanjah.

Kakor na dlani, kakor na mizi pred teboj leži vsa lepota naše Gorenjske od Ljubljane do Triglava. Cankar je nekdo to-le pripovedoval: — Ko je trosil Bog po svetu bisere zemeljskih lepote, je prišel že ves truden od dela tudi na našo Gorenjsko. V rokah mu je ostalo samo še nekaj malo, toda najlepših biservov. Te je raztresel po zemlji od Ljubljane do Triglava,

potem je pa počival in gledal. — Meni se zdi, da so počivale njegove svete noge na Šmarjetni gori, odkoder je gledal svoje bisere in bil vesel njih lepote, kakor sem bil veseli jaz, ker tolake lepote na tako majhnem koščku zemlje ni nikjer na svetu. Pred leti nekdo sem se vzpel na Storžič, kateremu ne sega Šmarjetna gora niti do kolen. Pa moram povedati, da je Šmarjetna gora, kar se tiče razgleda, tisočkrat bolj hvaležna gora kakor njen stric, visoki Storžič.

Tu sem bi pripeljal človek učenke in učence naših šol na izlet, pa bi se obrnil z njimi proti jugu in severu, proti vzhodu in zahodu in bi jim takole pripovedoval: Poglejte, tamle se je rodil Prešeren, tam Jenko, ki oha počivata na kranjskem pokopališču. Tamle so Brezje, zadaj pa rojstni kraj škofa Jegliča. Tam Bled s kraljevskim dvorcem, na zahodu so se rodili Tavčar, Krek, Kalan, Ušeničnika... Pokazal bi jim proti Vrhniku, ki nam je dala Cankarja. Nešteto naših slavnih imen bi lahko imenoval ob vsaki vasi, ob vsakem kraju od Ljubljane do Triglava, ker če gleda človek s Šmarjetne gore, vidi odprt pred seboj naš biografski leksikon, vidi kakor na dlani velik del naše kulturne zgodovine.

Iz omotice napoja lepote razgleda me je vzbudila lepa, mlada gospa upraviteljica te najmlajše planinske postojanke, ki me je povabila v dom in mi tam pokazala mnogo novega. Tega je pa veliko. Vse je prenovljeno. Veliki gostilniški prostori se kar blešče snažnosti. Nad njimi je cela plesna dvorana in še malo višje terasa, od katere se človek ne more ločiti, ker pravi razgled se nudi šele z nje. Spodaj so urejene prostorne, vse nanovo preslikane in opremljene sobe za letoviščarje. Telefon je na razpolago, elektrika bo vpeljana in je že vse pripravljeno za njen svetli tok, pa tudi radio čaka na njo.

Popoldne sem imel prilike dovolj, da sem se prepričal, da sta tudi kuhinja in klet izvrstno oskrbovani, zato sem se proti večeru le težko ločil od vsega, kar nudi Šmarjetna gora za majhen napor in mal denar. Ljubljana je žarela od svitu zahajajočega solnca, nad Gorenjsko je legal večerni mrak, jaz pa sem se polagoma spuščal navzdol in v srcu čestital aglini podružnici SPD nad pridobitvijo te mlade planinske postojanke. I. P.

Iz akvaristove torbe

O bajejih in mladičih.

Sonce je doseglo 22. t. m. svojo kulminacijo na nebu in pojemale bo šest dolgih mesecev. Mali in veliki traven pa tudi še kimovec so za izlete ljubitelja vodožitja zelo ugodni; dovoljujejo mu namreč dvojen užitek, akvariranje in kopanje. Kosa hrešči na travnikih in livadah in visoka trava nas ne ovira pri hoji. Pospravljeno je in kmalu bo postalo še udobneje, ko bodo poželi žito.

Zelo zanimivo je v sedanjem času opazovanje voda. Zlasti bajejev, kjer vrvi življenje. Najbolje je, če ostanemo najmanj dve do tri ure na enem mestu, akvarirajoč in opazujoč. Marsikaj ujamemo, marsikaj zanimivega lahko vidimo. Pri Sinji gorici ob Ljubljani je globlja luža (bivša opekarska jama), premera kakih 20 metrov, ki je za časa poplav v zvezi z Ljubljano. Na obali je nič koliko majhnih žabic, ki so se po končani metamorfozi podale na kopno. V vodi sami je pa precej ribjega zaroda iz rodu krapovcev. Dno je na nekkih mestih kakor pokrito s školjkami, zaradi česar je v luži obilo pezdirkov, odraslih in mladičih. Zelenice, pisance, pisanke, rdečepрке, poedine andrage, ostrice, klene, kleniče, koreslje, lenje in kako majhno škukico si lahko vlovimo, če se javimo pri g. Lichtenbergu na Kominu ob Ljubljani. Komin je naselje dveh stanovanjskih in treh gospodarskih poslopjij južno Bevk. Od Komina do luže je preko Blatne Brezovice kakih 20 minut s kolesom. Majhne, dražestne, letošnje šuke tiče v goščavi, kjer preže na ribice. Ves ostali zarod je pa med rastlinami ali pa združen v jatah pod gladino, kjer je voda topla. V luži so naravno tudi večje ribe, ki jih lahko opazujemo. Zlasti enoletni ostrži nas bodo zabavali, ki plavajo, zaustavljajoč se, v krajših ali daljših presledkih. Nasproti omenjeni jami čez Ljubljano je še nekaj luž (tudi bivše opekarske jame), kjer so poleg imenovanih ribic še ploščiči. Tudi pri Bistri sta dve jami. Za akvariranje prihajajo v poštev še jame pri Sostrem, ribnjaki g. Palmeta pri vasi Ig — Studence in jezero v bližini Podpeč. Vse omenjene vode so zasebna last in je treba naprositi zaradi akvariranja posestnika za dovoljenje. V vseh teh ribnjakih in jamah naletimo na raznotere živalce, ki prebivajo v vodah in ob vodah. V luži pri Sinji gorici

so kakor nikjer drugod zastopane rdeče pršice nalik majhnim rdečim kroglicam. V akvariju doprinese k pestrosti, zlasti če si izberemo večje komade. Ribje jih puste v miru. Zivalce so skromne, trdne in ne zahtevajo nobene posebne nege. Pri čiščenju dna z natego ali gumijevno cevjo moramo paziti, da jih ne izvelčemo z odpadki in blatom, zaradi česar je potrebno, da si ogledamo po čiščenju odstranjeno nesnago. Pršice poberejo z majhno žlico in jih vrnemo v akvarij.

Gojitelji zobokrapovcev pridejo v tem času v marsikako nepričko, zaradi posod, kajti samice jim podarjajo obilo zaroda. Mnogo blagoslova te vrste ima starosta ljubljanskih akvaristov g. Bukovec na Gruberjevem nabrežju. Platypocelije, guppy, mečenoše ga kar zaporedoma očrčujejo. Samice zobokrapovcev je treba, čim jim napne trebušček, dati v posebno posodo. Na dnu naj bodo nitaste alge, višje klodeje, na gladini pa plavajoči vodni mah. Samico hranimo obilno z vodnimi bolhami ali pa z nitkariji. Polžev ne damo v posodo, ker nam slabiče, ki leže na dnu, požro. Čim opazimo mladiče, jih poberejo s kozarcem, s stekleno lovko, s stekleno cevjo ali pa z žlico, če plavajo na gladini, iz porodišnice, sicer si samica privoščiči marsikakega; če se je pa že spraznila, premešamo njo v akvarij k samcu. V tem je torej neprička, da nam zmanjka stekel. V takih primerih si pomagamo s stekli za viganje kumaric in sadja. Hrana za take majhne živalce so infuzorije, katerih je dovolj v akvarijih s stero vodo. Sicer si jih sami vzgojimo. V kako stekleno posodo vlijemo vodo in vanjo denemo nekaj stebel sena, nakar postavimo posodo na sonce. V teku 48 ur se poraja obilica infuzorijev, ki jih vlijemo z zajemalko v akvarij mladičev. Za zobokrapovce pa niso infuzorije neobhodne, kajti že drugi dan po rojstvu se zanimajo za najfinjši piscidin in pa za majhne mladiče bolh in samokov. Pač so pa majhnim, komaj vidnim rdečim mrenicam potrebne. Pri mrenah je najbolje, če vzamemo parček po drsti iz akvarija: v stari vodi, kjer se je parček drstil, je dovolj infuzorijev.

Cesto se oglasi kak ljubitelj ali pa začelnik, ki si želi veleperk ali makropodov. Da bi se moglo ljudem ustrediti, bi bilo umestno, da bi se kak član kluba bavil z vzgojo makropodov, s čemer bi ustregel tudi težnji vseh nas, saj klub gre za tem, da pridobimo čim večje število ljubiteljev.

kupcu, Bog ve, odkod doma. Prodal za tisočak in še stotak zraven. In je prekupec farmarju Jožini izplačal na roke za aro dva stotaka. Pa mu je naročil, naj bika odžene na kolodvor in naj z njim počaka na njega, prekupca. Tam na železniški rampi je prijel njegov kupcu po bika, ozrl se na vrata poleg rampe stoječe gostilne, od koder je vrnjalo in dišalo po gulažu, svinjski pečenki s kislim zeljem in praženim krompirčkom, pa po razlilih pijačah, in se potipal po žepu.

»Veš, Miško,« je dejal biku, »je rekla doma moja babnica Rozena, naj ne zapravljam in ne raztepljem denarjev, ki jih skupim za tebe. Ampak lačen in žejen ne bom stal tu zraven tebe, ki si debel in sit. Skočim v birtijo, založim in izpijem nekaj, ti pa prijazno izvoli tukajle počakati na me. Skozi okno pripazim na te in na tistega Švabo, ki te je kupil, da mi ne uideeta ne on ne ti. Da se ne bi dolgočasil,« je govoril smeje, »glej vlake in lokomotive in popotnike, ki vsak čas prihajajo na postajo, pa mi kasneje

za slovo poveš kaj novega. Pipo bi ti pustil in celo časopis bi ti kupil in stolček prinesel, da bi malo posedel, pokadil in bral, ampak nisi, Miško, nič več moj. Vse to naj ti preskrbi tvoj novi gospodar!«

In je farmar Jožina potegnul iz notranjega žepa denarnico, jo odprl in — se skoraj sesedel.

»Hudimana hudimanevega! In še enkrat tako! Ali je mogoče?« Oslinil je palec in kazalec in neverno prevrnil ona dva bankovca are. »Bog in bogme je! Je in je! Oh! Oh! Oh! Sveti križ božji! Glej! Glej! Ukani se je, ukani moj Švabo. Mesto are mi je izplačal celo kupnino! Eden bankovec je rdečkast — to je tisočak, drugi je plavkast — to je stotak! Vseh enajst mi je dal! Tako! Tako! Oh! Oh! Oh!«

Farmarju Jožini se je veselo in prevesele vžgalo v očen in so mu mustače zaplesale pod nosom. »Oh! Oh! Oh! Pa sedaj, Mišček? A, Mišček! Daj! Bikec moj lepi in prelepi, povej! No! Zini pametno besedo!«

Miško! Naravnost domov! Potni list sem mu izročil, on me je izplačal in amen besedi!« Farmar Jožina je stlačil denarnico nazaj v žep in s palico ošinil bika. »Zbogom, Miško! Srečno pot in rajžo! Nič ne bom jedel in nič pil in trošil denarja po oštarijah. Doma se nažlampam in z ženo Rozeno prevrneva kupico, dve na tvoje zdravje. Zbogom, Miško, še enkrat! Pa Švabo pozdravi!« In je farmar Jožina biku Mišku, za rampo privezanemu, obrnil hrbet, pljunil v pest in na gorjačo v njej pa ubral pot pod noge iz mesta na vzhodu na svojo farmo Koroščevo na zapadu. Na svojo farmo v Dolini meseca — Zgodilo se je to tistega dne ob pol ene popoldne — — —

»Si prodal, Jožina?«

»Sem, Rozena!«

»Za koliko?«

»Za tisoč in sto!«

»Bog bodi zahvaljen! Ni dobro, no tu di preslabo ne. Kje je denar?«

»Jesti mi daj, Rozena! In v klet stopi po polič črnine! Niti beliča nisem zapravil. Vse sem prinesel domov. Na, Rozena! Spravi peneze! Tisoč in sto!«

»Tisoč in sto? Ne, Jožina!«

»Kaj spet ne? Zmiraj nergaš!«

»To jih je samo dve sto! Kje je drugo? Ostalih devet!«

»Vse je to! Če ne poznaš denarja, ti nisem jaz kriv. Tole je stotak,« je pokazal farmar Jožina na plavi bankovec, »in to je tisočak!« je s kazalcem dregnul

rdečkastega. »Ti — ti, šavra šavra!«

»Si zblaznel, nesrečnež?« Rozena se je zgrabila za glavo in — se tudi skoraj sesedla. »Ne poznaš števil, teleban? Plavi je stotak in rdeči tudi stotak! Stotak! Nova, zadnja izdaja! Poglej! Odpri oči! Ti — ti šavreš šavra!«

Jožina, farmar s Koroščevine, je pregledal številke na bankovcih — na obeh — na plavem in na rdečem, pa zaklel in se pridušil kakor le kaj — In tako dalje — — —

Ob petih popoldne istega dne je bil farmar Jožina spet v mestu na vzhodu. Na kolodvoru. Na rampi. Tam in na tistem mestu, kjer je opoldne stal z bikom in čakal na švabskega kupca. Bika ni bilo. Ni ga bilo več. In Švabe tudi ne. Spraševal je Jožina, farmar, po vsej postaji, kje je njegov Miško in kje je Nemeč. Nihče mu ni vedel povedati. Nihče prav svetovati. Pri samem gospodu postajnem načelniku je potrkal in ga prosil za pomoč. Obljubil je gospodu načelniku sivega masla, smetane in piščeta, če bi mu poiskali in našli bika! Zastonj!

»Telefončil bom! Telefon mi posodite! Telefončil bom za Miškom in Švabo! Ogojful me je, cigan nemški in prevrant. Telefončite vi sami, gospod poglavitni! Pomagajte mi! Ne zapustite me v nesreči in stiski! — Oh! Oh! Oh! V stiski in nesreči veliki in preveliki, gospod poglavitna in plemeniti! V Trst telefončite in na Dunaj in v Pešto! Nekje mo-

rate najti mojega bika! Telefončite! Telefončite!«

In spet tako dalje — — —

Od osmih zvečer tistega dne pa vse do danes posedeva farmar Jožina s Koroščevine v domači izbi za mizo, tuguje in žaluje za svojim izgubljenim bikom in piže — piže — piže na življenje in smrt. »Moj Miško! Bikec moj lepi in prelepi, preveč mi je težko za teboj! Oh! Oh! Oh! Bik! Moj bik! Tako krasota in lepota! Pod nič si odšel ti in trud moj in muke moje dveh dolgih let! Moj Miško! Miško moj! Za kilava dva stotaka! Oh! Oh! Oh!« Piže farmar Jožina, kolne kakor Čič in kakor narodni poslanec iz opozicije zabavlja na vlado na vzhodu na vsa usta, ker meče med poštene ljudi denar, ki ga svet ne pozna. Zmerna in preklinja farmar Jožina, žaluje in tuguje in nihče ga ne more utolažiti, nihče potroštati. Samo kadar je pijan do onemoglosti, se njegove bolečine ohladi in popuste vsaj toliko, da zarjove na ženo Rozeno kakor črn kanibal na belke žrtve, preden ji odere kožo in jo natakne na raženj: »Vrag in vsi hudiči z bikom! Nič mi ni za njega! Še toliko ne, kolikor je za nohtom črnega! Samo mi je hudo in prehudo za verigo — za furželj — ki je z njim bil bik privezan za železniške planke in mi je z bikom vred propadel! — Oh! Oh! Oh! Rozena, priti pojdi! Nikar se ne žalosti! In še prines vrč iz kleti — Oh! Oh! Oh!« — — —

Sportna nedelja

Ilirija se bliža vrhu tabele

toda tudi Maribor je v svoji zadnji tekmi spravil obe točki — Tekma Bolgarija : Jugoslavija je bila zaradi dežja odgodena

Ljubljana, 23. junija.

Vsa pozornost nogometnih prijateljev je bila danes prav za prav osredotočena na dogodke v Sofiji, kjer bi morala danes naša reprezentanca odigrati odločilno tekmo z bolgarsko enajstoročico. Kakor vsa letošnja balkanijada, je tudi današnja tekma postala žrtev deževnega vremena; Bolgari so se v tem pogledu zavarovali že vnaprej in že v soboto predlagali odgoditev, če se nebeške zatvorice ne bodo pravočasno zaprle. Dež je res bil vso preteklo noč in tudi še v teku današnjega dneva, tako da je bila za danes odločena tekma med Jugoslavijo in Bolgarijo zaradi nemogočega terena spozumno odgodena na jutri.

V podsavznem prvenstvu smo spravili danes pod streho še dve tekmi, in sicer med Ilirijo in Celjem v Ljubljani, ter med ČSK in Mariborom v Mariboru. Ilirija, ki je nastopila kot sigurni favoriti, je spravila obe točki in kopico golov za izboljšanje količnika. Njena pot gre lepo navzgor in če bo ostala dosled-

na še pri obeh preostalih nasprotnikih — Rapidu in Svobodi v Mariboru — ji bodo morali železničarji radi ali neradi odstopiti prvenstvo.

Čakovečki SK je bil v gostih v Mariboru in ni imel sreče — kakor so mu že lani prerokovali na tujih igriščih. Izgubil je pičlo z nasprotnikom, ki ga v prvem delu prvenstva še zdaleč ni bilo mogoče primerjati z njim. Z dvema zmagama v zadnjih treh dnevih se je Maribor krepko približal vodilni skupini in dosegel skoraj polovico dosegljivih točk.

Po današnjih tekмах — všteti tudi srečanja med Mariborom in Rapidom na praznik — je stanje prvenstvene tabele naslednje:

Železničar	14	10	2	2	39:22	22 (6)
Ilirija	12	8	2	2	48:15	18 (6)
Rapid	12	7	0	5	36:16	14 (10)
ČSK	13	5	4	4	30:24	14 (12)
Maribor	14	6	1	7	17:33	13 (15)
Celje	13	3	3	7	19:31	9 (15)
Svoboda	12	2	3	7	13:56	7 (17)
Hermes	12	2	1	9	23:34	5 (19)

V naslednjem naša poročila:

Ilirija : Celje 7:1 (1:0)

Ilirija: Herman — Svetic, Luce — Unterreiter, Sočan, Bogme — Ice, Lah, Pikič, Slapar, Doberlet.

Celje: Vuksen — Koprivšek, Pressinger I — Miloš, Pressinger II, Volkar — Zupanc, Krivec, Mita, Hadži, Gobec II.

V sicer prijateljski in lepo odigrani tekmi so belo-zeleni prišli do sedanjih zalogi podsavznih točk nadaljnji dve in se še za korak približali cilju. Partija proti Celjanom ni bila niti za trenutek prvenstvena, to se pravi moštvi sta jo odbili v zelo ležernem stilu, ne da bi se pretirano naprezali. Spočetka je bilo nekaj borbe za našo igro, Celjani so forsirali svojo igro tjavendan visoko po zraku, dočim so se belo-zeleni trudili držati žogo pri tleh in jo s kombinacijami od moza do moza potiskati naprej. Igra je bila pri tem odprta, počasi pa se je vedno pogostejše prenašala v celjansko polje in so končno domači vrtniki protivniku stili igre, ki jim je bil bolj po godu, v drugem polčasu so se Celjani že povsem izpržali in niso več mogli dati odpora. Uspeh take situacije je razviden iz naslova.

Belo-zeleni so se razigrali. Bil so v vsakem pogledu in v vseh vrstah za razred in več pred partnerjem.

Predvsem so prednjačili v sigurnem startu, kombinirali so neprimerno boljše ter sploh prevladovali s tehničnimi sredstvi igre, kar je naposled moralo priti do izraza tudi v rezultatu, čeprav je napadalna vrsta dolgo pustila minevati priložnosti za priložnosti. Celjani sicer res niso postavili nasprotnika, po katerem bi se dala zmogljivost moštva prav oceniti, vendar za nekoliko merilo so le bili, in po tem bi se reklo, da so belo-zeleni v sedanjih svojih formacijah in v pokazanih formi enajstoročice, ki lahko tvega tudi močnejšega protivnika z nado na uspeh. Le napad igra pred golom neodločeno; številka iz drugega polčasa naj ne vara. Dokler je bila nasprotnikova obramba v moči, ji ilirijanski napad ni mogel zlepa priti do živega kljub mnogim zrelim priložnostim. Goli so padali šele po popolni kapitulaciji nasprotnega moštva, in je vprašanje, kako bi se bila stvar zasukala, če bi bil imel ta napad pred seboj odločnejšo in predvsem vztrajnejšo obrambo.

Celjani gotovo niso prišli v Ljubljano z velikimi nadami, morali so se pa vrniti domov s precejšnjim razočaranjem. Že od vsega začetka se niso razodeli kot nasprotnik velikega formata, videti jim je bilo takoj, da so se

vživel v vlogo podrejenega

na polju. To so pokazali prvi njihovi napadali poskusi, ki jim je bil vtisnjen pečat nerodnosti, ki si prav ne upa. V obrambi so bili odločnejši, uspelo jim je dolgo zadržati začetek katastrofe. Igrali so skoraj ves čas brez srednje vrste, ki je skoraj vso igro igrala samo defenzivno, o tem se je sprva dobro držal vratar, ki je ubranil nekaj stvari v prav lepem stilu. Emergično je pred njim čistil desni branilec, ki je še v poslednjem trenutku reše-

Maribor : ČSK 2:1 (1:1)

Maribor, 23. junija.

Zadnjo prvenstveno tekmo je odigral SK Maribor na svojem igrišču proti Čakovečkemu SK. Tudi za današnji nastop je vladalo precejšnje zanimanje in prišlo je tudi mnogo Čakovčanov, tako da se je na igrišču nabralo do 800 gledalcev.

Maribor je danes nastopil v nekoliko oslabiljeni postavi, vendar je v splošnem dal zadovoljivo igro. Za zmago je bila odločilna dobra igra obrambe v drugem polčasu, dočim krilska vrsta in napad nista zadovoljivi. Zlasti v prvem polčasu sta ti dve formaciji igrali precej podrejeno vlogi v ostalem pa Maribor ni mogel ponoviti one igre kot prejšnji četrtki proti Rapidu. Pokazal je zlasti požrtvovalnost in elan, toda fantje so igrali mnogo prepočasni in se niso prav znašli pred nasprotnikovim golom.

Čakovčani so v polju podali boljše igro kot njihov nasprotnik, zlasti v prvem pol-

čas, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilska vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opešala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji brambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branilca briljirala z lepimi odbojnimi udarci. Vratar je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad.

Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa zasluzena, ker so bili domačini v finishu boljši. Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovečkega s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Čas, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilska vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opešala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji brambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branilca briljirala z lepimi odbojnimi udarci. Vratar je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad.

Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa zasluzena, ker so bili domačini v finishu boljši. Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovečkega s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Čas, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilska vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opešala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji brambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branilca briljirala z lepimi odbojnimi udarci. Vratar je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad.

Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa zasluzena, ker so bili domačini v finishu boljši. Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovečkega s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Čas, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilska vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opešala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji brambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branilca briljirala z lepimi odbojnimi udarci. Vratar je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad.

val že skoro zavožene stvari. V napadu so imeli Celjani v levem križu najslabšega moža na polju in po neki nerazumljivi logiki so kljub temu mnogo igrali nanj. Ustvarili so temu človeku tudi tri, štiri zrele situacije, ki jih je seveda sprti zapravil. Nekoliko boljše je bil notranji trio, ki se je večasih spuščal celo v kombinacije. Edina prava lepa poteza, ki pa se je dala tudi gledati, jim je prinesla prvi in zadnji uspeh, tako da rezultat nikakor ni v nesoglasju s potekom igre.

KAKO SO IGRALI

Belo-zeleni imajo v prvem delu igre srce v hrbtu, torej ugodnejše stališče. Celjanska obramba sproti razdira vse napadalne poteze, z visokimi prenosi pridejo tudi Celjani v drugo polovico in si izdelajo celo prvo priložnost, toda levo krilo neumljeno zadržuje. Potem se razigra belo-zeleni napad ter si izdelava vrsto zrelih in prezerljivih situacij, ki ostanejo vse brez haska. Šele 35. minuta prinese uspeh iz malo obetajoče situacije: Lah se uspešno prebije skozi obrambo in njegova bomba obsedi. Proti koncu Celjani že močno popustijo, kljub temu ostane pri tem rezultatu.

V drugi polovici igre se stvar spreminja temeljno. Po neizkoriščenih šansi pride žoga do loeta, ki samo še predrižba vratarja, naker ne more zgrešiti praznega gola. V 9. min. popelje Lah solo in plasira neubranljivo; že je 3:0. S tem je tudi borbeni del igre pri kraju. V ležernem stilu sedito nato: Lah v 17. min., potem znižata Hadži in Mita na 4:1, v 28. min. zaključijo Doberlet serijo kolov s petim zgodnjim, čez dve minuti podaljša Pikič Bogmetov prosti strel v mrežo in tik pred koncem se zvrne vratar z Lahovo žogo vred preko brte, kar seveda sodnik prizna za sedmi gol. Zadnje poteze stvari ne spreminjajo.

Sodil je g. Bažant iz Zagreba prav dobro. Občinstva je bilo okoli 300. V predtekmi je rezerva belo-zelenih premagala Grafiko 3:2.

Čas, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilska vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opešala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji brambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branilca briljirala z lepimi odbojnimi udarci. Vratar je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad.

Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa zasluzena, ker so bili domačini v finishu boljši. Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovečkega s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Čas, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilska vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opešala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji brambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branilca briljirala z lepimi odbojnimi udarci. Vratar je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad.

Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa zasluzena, ker so bili domačini v finishu boljši. Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovečkega s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Čas, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilska vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opešala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji brambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branilca briljirala z lepimi odbojnimi udarci. Vratar je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad.

Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa zasluzena, ker so bili domačini v finishu boljši. Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovečkega s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Čas, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilska vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opešala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji brambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branilca briljirala z lepimi odbojnimi udarci. Vratar je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad.

Igra je bila v prvem polčasu nekam medla, v drugem pa živahna in temperamentna, ter je nudila nekaj napetih trenutkov. V prvem polčasu se sicer ni zdelo, da se bo tekma končala z zmago Maribora, vendar je bila po poteku drugega polčasa zasluzena, ker so bili domačini v finishu boljši. Sodil je g. Ramovš iz Ljubljane dobro in objektivno.

V predtekmi je mladina Maribora porazila mladino Čakovečkega s 7 : 4 (4 : 2). Sodil je g. Vizjak.

Čas, toda premoči niso znali izrabiti, ker niso imeli nobenega strelca na svoji strani. Krilska vrsta je bila zlasti defenzivno zelo dobra, toda proti koncu je močno opešala. Najboljšo formacijo so imeli Čakovčani tudi v ožji brambi, ki je bila zelo sigurna in kjer sta branilca briljirala z lepimi odbojnimi udarci. Vratar je pokazal prav tako, kakor njegov nasprotnik, nekaj prav lepih parad.

Tekme za srednje-evropski pokal

V drugo kolo pojdejo še: Slavija, Zidenice, Juventus, Fiorentina, Hungaria in Austria.

Kakor je poročalo že nedeljsko »Jutro« sta v dveh sobotnih tekmah prvega kola za srednjeevropski pokal zmagala praška Sparta in Ferencvaros iz Budimpešte, ki sta se kvalificirala za vstop v drugo kolo.

Včeraj je bilo v tej važni srednjeevropski konkurenci odigranih še šest tekem, ki so se končale z naslednjimi rezultati: v Pragi: Segeed-Slavija 1:0 (0:0); na Dunaju: Zidenice-Rapid 2:2 (2:1) — Austria-Ambrosiana 3:1 (2:1); v Budimpešti: Hungaria-Admira 7:1 (1:0); v Florenci: Fiorentina-Ujpest 4:3; v Turinu: Juventus-Viktoria (Plzen) 5:1 (3:0).

Po teh izidih in skupno z izidi prvih tekem v I. kolu, so se kvalificirali za vstop v drugo kolo še dve češki, dve italijanski ter po eno madžarsko in avstrijsko moštvo.

Zvezdna kolesarska dirka v Celje

Celje, 23. junija.

Klub slovenskih kolesarjev v Celju je priredil danes 13. zvezdno kolesarsko dirko v Celje, ki so se je udeležili ljubljanski in mariborski kolesarski podsavez, SK Slovenske Konjice, SK Misljinje iz Slovenjgradca in Klub slov. kolesarjev v Celju. Zagrebških dirkačev žal ni bilo. Določeni je bilo pet prog. Rezultati v posameznih skupinah so naslednji: Ljubljanski podsavez. Proga Ljubljana — Celje (75 km). A. Glavna skupina: Startalo je 6 dirkačev, na cilj jih je prišlo 5. I. Jule Katič (Hermes) 2:20. II. Fran Gartner (Ljubljana) 2:20 1. pet., III. Janko Oblak (Primorje) 2:20 2. pet., IV. Pavel Smerkar (Ljubljana) 2:20 3. pet., V. Ivan Svete (Primorje) 2:30.01.

B. Juniorji: Startalo je 8 dirkačev, na cilj jih je prišlo 6. I. Slavko Hamberger (Hermes) 2:20 3. pet., II. Franc Bricej (Ljubljana) 2:20 4. pet., III. Armand Golob (Primorje) 2:20.01. IV. Ivan Stefančič (Sava) 2:20.01 1. pet., V. Stane Stefančič (Ljubljana) 2:20.02. VI. M. Bizovičar (Sava) 2:30.01.

Mariborski podsavez. Proga Maribor — Celje (64 km). Tekmovala je samo glavna skupina. Startalo je 7 dirkačev, na cilj so prispeli samo trije. I. Andrej Lozinšek (Zelezničar) 1:49.20. II. Ludvik Zadravec (Edelweiss) 1:57.10. III. Josip Ajd (Zelezničar) 2:28.50 (s poškodbo).

SK Misljinje, Slovenjgradec. Proga Slovenjgradec — Celje (51 km). Izmed 7 dirkačev jih je prišlo 5 na cilj. I. Vinko Cajko 1:22. II. Jože Miloč 1:22.02. III. Ivan Sešel 1:22.10. IV. Tone Gašper 1:26. V. Maks Teichter 1:45.

SK Slovenske Konjice. Proga Konjice — Celje (25 km). Izmed 6 dirkačev jih je prišlo 5 na cilj. I. Franc Bertonec 40.48. II. Fric Brudermann 41.50. III. Anton Bertonec 41.53. IV. Franc Prezelj 45.30. V. Jože Kralj 48.38.

Klub slov. kolesarjev v Celju. Proga Celje — Groblje — Celje (30 km). Izmed 7 dirkačev jih je prišlo 5 na cilj. I. Albin Zupanc 56.02. II. Mirko Fabijan 56.03. III. Slavko Lampret 56.03 1. pet., IV. Anton Košič 56.04. V. Annton Košec 56.05.

Proge, razen proge Maribor — Celje so bile v razmeroma dobrem stanju. Vreme je bilo zelo ugodno, brez padavin in ne vroče. Dogodilo se je več nezgod. Dirkač Ajd iz Maribora se je pri padcu močno poškodoval po obrazu in so mu v Konjicah nudili zdravniško pomoč. Kljub poškodb je nadaljeval vožnjo in prispel v razmeroma dobrem času na cilj. Na posameznih progah so bile dosežene naslednje povprečne brzine: Ljubljana — Celje 31.1 km, Maribor — Celje 35.2 km, Slovenjgradec — Celje 37.3 km, Konjice — Celje 37.5 km, Celje — Groblje — Celje 32.1 km. Upoštevati je treba razlike v progah. Izvrstno sta se izkazala SK Misljinje iz Slovenjgradca in SK Slovenske Konjice kot na novo ustanovljena kluba.

Zmagovalec na vsaki progi je prejel srebrno kolajno, drugi najboljši bronasto kolajno, tretji pa diplomu. Po dirki je bil sprevid kolesarjev po mestu s celjsko železničarsko godbo na čelu. Ta zvezdna

na svetu preskočiti šmetsko znamko. Rekord je od l. 1931. branil Japonec Narabu s 7.98, Owens pa je skočil — 8.13 m.

Postopoma in skoraj v 50 letih se je svetovni rekord v skoku v daljino razvil od današnje znamke. L. 1883. je Scot Narsons dosegel 7.07 m in prvič preskočil 7 m. 9 let pozneje je Anglež Fry skočil 7.13, od tedaj pa je trajalo 43 let, da se je rekord zvišal natančno za meter dolžine.

Sicer pa je Owens na tej prireditvi zasedel še tri prva mesta, in sicer na 100 y s časom 9.4 (svet. rekord), na 220 y s časom 20.3 (za desetinko sekunde boljše od svet. rekorda) in na 220 y z zaprkami s časom 22.5. Odičen je bil tudi met kopja Pantherja na 66.93 m.

Ali naj bo starost olimpijskih tekmovalcev omejena?

Ali naj bo starost olimpijskih tekmovalcev omejena? Francoski olimpijski odbor je sklenil staviti mednarodnemu olimpijskemu odboru predlog, naj bi se v bodoče puščali na olimpijade samo lahkoatleti v starosti od 18 do 25 let. Predlog utemeljuje tako, da je vsaka olimpijada vedno nova manifestacija sportne mladine, ne pa tekmovalcev v takih vnanjo sliko prireditve poklicnih sportnikov.

Od predloga do izvršitve je zelo daleč in mnogo vode bo še pretoklo, preden bo ta francoski predlog — če bo sploh kdaj — obvezen za vso lahko atletiko na svetu. Sploh pa je neverjetno, da bi gospodje, ki vedrivo in oblačljivo nad olimpijadi, načeli to koeljiivo vprašanje, ker se zavedajo, da bi pri tem zadel na dva hudo napačna tabora.

Točna je trditev, da vsakokratna olimpijada ni sestaneč bradatih gospodov, ter olimpijski zvon ne vabi starcev, temveč mladino vsega sveta. Seveda pa ne kliče

dirka je bila zelo pomembna za razvoj našega kolesarskega sporta. Zaradi nestalnega vremena je bilo število dirkačev pičlo, dirkači pa so bili kvalitativno zelo dobri. Uspehi so zelo lepi. Na progah Maribor — Celje, Konjice — Celje in Slovenjgradec — Celje so bili doseženi rekordni časi.

Lahka atletika Miting v Mariboru

Maribor, 23. junija.

Dopoludne se je vršil na igrišču Železničarja ob Tržaški cesti lahkoatletski miting mariborskih klubov, katerega je priredil SK Maraton. Po neoficijelnih rezultatih je dobil Železničar 75, Maraton 54, Rapid pa 33 točk.

Rezultati so bili naslednji: tek 200 m: I. Venuti (Železničar) 24.7; tek 400 m: Hofer (Rapid) 55.2; tek 10.000 m: Kangler (Maraton) 34.51; stafeta 4 krat 400 m: Železničar 3:53; met diska: Lipovec (R.) 31 m; met kladiva: Guznik (Z.) 32.58; met kroglice: Klojtz (Z.) 11.38 m; skok v višino: Davidovič (Z.) 1.60; skok v daljino: Urbanek (Z.) 5.75 m.

Gozdni tek na Mrzlici

Celje, 23. junija.

Celjska Jugoslavija je priredila danes dopoludne gozdni tek na Mrzlici, ki se je udeležilo 11 tekmovalcev, članov prirediteljskega kluba, katerega je priredil SK Maraton. Po neoficijelnih rezultatih je dobil 4 km. Doseženi rezultati so bili naslednji: I. A. Brunšek (Jug.) 14:50; 2. E. Matko (Lasko) 16:00; 3. N. Grebenc (Jug.) 16:30.

FC Servette v Beogradu. Švicarsko moštvo Servette je včeraj odigralo prijateljsko tekmo z Jugoslavijo, ki se je končala neodločeno 5:5 (3:1).

Ljubljanska hazenska reprezentanca v Zagrebu. Včeraj je v Zagrebu gostovala hazenska reprezentanca Ljubljane, ki je izgubila tekmo s 6 : 11 (2 : 6).

Nogomet v Kranju. V Kranju je včeraj gostoval domačinski Disk proti domačemu Korotanu in izgubil tekmo z 0 : 7 (0 : 2).

Naše gledališče

Začetek ob 20. uri Ponedeljek, 24. junija: Plesni večer Mete Vidmarjeve. Cene od 14 Din navzdol. Torek, 25. junija: Izdaja pri Novari. Red Četrtek. Sreda, 26. junija: Izdaja pri Novari. Red Sreda.

OPERA. Začetek ob 20. uri Ponedeljek, 24. junija: zaprto. Torek, 25. junija: Faust. Red C. Sreda, 26. junija: zaprto. Četrtek, 27. junija: Faust. Red Četrtek.

Drevo produkcija plesne šole Mete Vidmarjeve, na kar opozarjamo naše občinstvo. Gojenke bodo izvajale svoje studije in tehnične elemente plesa deloma po narodnih pesmih, deloma pa po glasbi, ki je nalašč komponirana za to. S solističnim plesom bo nastopila tudi gdnca Meta Vidmarjeva. Ljubitelji čiste plesne umetnosti opozarjamo na plesno šolo Mete Vidmarjeve, kjer bodo izpolnile ona in njene gojenke ves večer z zanimivim plesnim sporedom, ki daje v prvi vrsti vpogled v delo in razvoj. Cene so globoko znižane od 14 Din navzdol.

Vremenski pregled

Evropa: Visok pritisk z jasnim vremenom vlada nad evropskim kontinentom. Hladna depresija vlada še nad Sredozemskim morjem in povzroča oblačno vreme, mestoma dež, v Južni Evropi in na Balkanu. V Jugoslaviji oblačno po vsej krajlinji, mestoma rahel dež. V teku zadnjih 24 ur je deževalo domala po vsej državi. Temperatura se je povprečno dvignila za 3 stopinje, minimum Plevlje 7, maksimum Velaulka 25.

Novosadska vremenska napoved za danes: Počasni se bo zvedrilo na severovzhodu, na južni polovici pa bo še vedno oblačno in mestoma rahel dež. Ponoven dvig temperature.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! „Bran-i-bor“ se briga zaanje.

mladine po rojstnih podatkih, temveč po edinem merilu v to svrhu — sportnem uspehu. Samo uspeh, velik uspeh je prav nazadnje točka, po kateri je zvezano vse, kar ima kaj opravka z olimpijadi. Kdor pa se lahko ponaša s takšnimi uspehi, pa ni nikoli sprejete; vsi takšni spadajo med mladino, ne glede na to, kako dolgo so že na svetu.

Olimpijade se ponavljajo vsaka štiri leta. Če bi postal francoski predlog resnica in bi smeli na njih startati torej samo atleti od 18 do 25 let, bi bila prava praktična posledica, da bi vsak atlet v tej starostni meji startal na olimpijadi samo enkrat. Dejansko je tudi zdaj tako, kajti zelo redko je število takšnih, ki so mogli pokazati uspeha na več olimpijadah (Nurmi). Res pa je, da so baš ti večkratni olimpijci — starci v smislu sedanjega francoskega predloga — poskrbeli olimpijski misli za največjo propagando. Saj dobro vemo, da so ponovne Nurmijske zmage na zaporednih olimpijadah l. 1920., 1924., in 1928. vse drugače odjeknili po svetu kot pa še tako dobri uspehi posameznika, ki se je naenkrat pojavil med tisoč drugih in spet izgini.

Francoski predlog torej tudi s te strani ni najbolj umesten. Določitev starostne meje navzgor nima pravega smisla, niti pri lahkoatletih, še manj pa v ostalih sportnih panogah. Nekaj več upoštevanja bi bila vredna morebitna omejitev starosti navzdol, in sicer iz zdravstvenih in vzgojnih razlogov. Vsekakor je bolj pametno, da bi si odgovorni faktorji belili glavo z vprašanjem, ali naj se olimpijske kolajne delijo tudi mladoletnim (sicer izrednim talentom) kot pa s problemom, ali je atlet s 25

Materine počitnice

Nedavno se je oglašila pri meni mati ene mojih učenk. Na roki je nosila pol leta starega otroka, dva sta se je držala za krilo. Prišla je s prošnjo: »Dajte, spravite našo Tončko (mojo učenko) v kako počitniško kolonijo. Vidite, kako je boleha in shujšana. Lansko leto se je tako popravila, sedaj pa zopet hira.« Pogledala sem jo: upadla, zgubana lica in udrite oči so pričale o lakoti, ki je stalen gost v njihovem »domu«. Ostareli obrazek otročička na njenih rokah ti zvrabi trpko vprašanje: »Kaj pa je tebe treba bilo?« Oče je že več let brez posla, samo tu in tam dobi kak priložnostni zaslužek. Rednik družine je sedaj mati. K družinam hodi pomivat in pospravljati, da zasluži za hrano. Moža ni skoro nikdar doma. Pravi, da hodi iskat dela. Tako mora še tisto sama napraviti, kar bi lahko on. Toda »on« skrbi samo za prirastek v družini. Pri tej izjavi se pojavi na njenem obrazu top izraz. Koliko tragike je v takile »družinski idili!« Pri gospodinjstvu je desetletna Tončka njena desna roka: male tri oskrbuje v materini odsotnosti, pa za kosilo pripravi. Zato vprašam mater: »Kako boste pa sami vse zmogli, če bo šla hčerka v kolonijo?« Tudi to bo šlo: malega bo jemala s seboj na delo, večja dva bosta pa čez dan pri sosedih. Bo pač zvečer nekoliko več dela. Rada vzame nase še večje breme, samo da si deklica opomore. Torej dobro, otrok bo šel v kolonijo, se bo navzil svežega zraka, solnce, se bo do sitega najedel, nakopal, odpočil — kaj pa mati?

tudi čim prej z doma za zaslužkom, sicer bo njena delodajalka vzela drugo pomočnico. Ker se ne more paziti in izogibati težjih del, nastopijo pogosto komplikacije, vnetja, ki imajo hude, dolgotrajne posledice. A za zdravljenje ni časa, ne denarja, tudi za počitke ne. Otroci hočejo jesti, morajo biti oblečeni. Tudi če mož zasluži, za vzdrževanje družine njegova plača skoro nikjer ne zadostuje. Tako leži skoro povsod glavni del bremena na ženi. Čez leto ali pol drugo leto pa pride zopet otrok ali pa splav — in tako naraščajo skrbi v istem razmerju, kakor pešajo moči in zdravje. Tako se čisto zgodi, da se mati zruši, ko jo družina najbolj potrebuje.

Ko bi imela mati sredstva in čas za primeren oddih, ko bi imela tudi ona kdaj dopust in počitnice, bi bilo bolje zanjo in za družino. Ona sama bi z večjim veseljem delala, ker bi imela tudi več odporne sile, a blagodejni vpliv bi občutila vsa družina. Kako trpko mora vplivati na otroke, ko morajo gledati, kako se muči zanje njihova vedno utrjena in boleha mati! V kakšno zadoščanje bi bila družini zavest, da bo tudi mati prišla na svoj račun, da si bo tudi ona vsaj za nekaj tednov oddahnila od neprestanega napora in skrbi.

Prav tako, kakor sedaj prirejajo kolonije za otroke, bi morali prirediti tudi kolonije za matere. Tiste, ki lahko nekaj plačajo, naj bi same prispevale, četudi ne polne oskrbnine, ostalo naj bi pa dodale razne institucije, društva, uradi, bolniške blagajne. Vsekako bi se pa moral omogočiti tak oddih revnim materam, ki imajo po več otrok. Bivanje v koloniji bi moralo biti seveda brezplačno. Saj tiste, ki so od diha najbolj potrebne, itak ne zmorejo za svojo uporabo ničesar.

Seveda je pa mnogo bolj preprosta zadeva poslati na oddih, na počitnice otroke, alj pa tudi moža kot pa mater. Saj vidimo, da je pri hiši vse narobe, če je mati le en dan z doma. Da bi jemala mati kar vso družino s seboj, posebno če so otroci še majhni, nima pomena, ker bi se v tem primeru prav nič ne odpočila. Potrebno bi bilo, da gre mati sama na počitnice, a da je zagotovljena, da so njeni otroci med njeno odsotnostjo v dobrih rokah. Za to bi moral skrbeti primeren zavetišč, kjer bi bili otroci v oskrbi zaščitnih sester, dokler se mati ne vrne. Samo na ta način bi se tudi ona v resnici »oddahnila«. Da to ni nekaj nemogočega, pričajo primeri iz raznih držav, kjer so že davno uvedli take materske kolonije, pa so se prav dobro ob-

nesle. Ponekod so začeli s takimi kolonijami posamezna društva, ki so organizirala v svoji režiji te vrste pomoč materam in otrokom, a so jim šle oblasti vedno v toliko na roko, da so krile stroške za one matere, ki niso mogle plačati svojega deleža. Danes te vrste zaščita materinstva lepo napreduje. Najlažje bi se izvedla v okviru bolniških blagajn in podobnih socialnih institucij.

To bi materam več koristilo kot vse fraze o svetosti materinstva. Namesto, da so uvedli tako imenovani materski dan, naj bi se spomnili na kak bolj konkreten dokaz o spoštovanju materinstva.

Enkrat se smehlja!

Predsednik Irske vlade de Valera s nasmeškom, kakor ga doslej še ni ujeta fotografska plošča

Konec zločinske kariere

V Burgu pri Magdeburgu je ustrelil svojo ženo in sebe neki 28 letni Ernst Berheine po zelo pestrem pustolovskem življenju, ki so mu pa šele pred nekoliko tedni prišli na sled.

Berheine je bil iz imovite družine, a je že celo vrsto let

izvrševal obrt drznega tatu in vlomilca,

ne da bi ga zavoljo njegove nedolžne zunanosti in izvora kdo osumil teh zločinov. Pred nedavnim je zancil tudi hud požar v velikem premogovnem skladišču neke tvrdke. V skladišču je imel za visoko vsoto zavarovan čoln in zavoljo zavarovalnine je podtaknil ogenj, da bi se z njo rešil velikih dolgov,

ki si jih je naprtil z razvratnim življenjem. Sprva so požara okrivili nekoga drugega, potem pa je padel sum polagoma nanj. Ko so ga hoteli pred nekoliko tedni aretirati, je ubil nekoga policijskega uradnika in zbežal na Francosko. Od tam se je dne vrnil in ga je skrivala žena. Policija ga je izsledila, a ga ni dobila več živega v roke.

Anglija v temi

V treh velikih pristaniških mestih, Rochesteru, Chathamu in Gillinghamu, sta angleško zračno in mornariško ministrstvo odredila te dni vaje z zatemnitvijo.

Na velikem ozemlju 100 kvadratnih milj so morali v noči ugasniti in zakriti vse luči. Hoteli so dognati, da-li letalom v takšnih okoliščinah lahko uspe obmetavanje mornariških arzenalov in ladjedelnic z bombami. O uspehu teh manevrov še ni nič znanega, poročajo pa, da bodo slične poskuse v bližnjem času napravili tudi v drugih, vojaško važnih angleških krajih.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! »Bran-l-bor« se briga zanje. Pristopajte!

Za vroče poletne večere

nam kaže ta slika tri okusne najnovejše ženske modno kreacije

Avto ali aero — kakor hočeš

Najnovejša iznajdba v tehnični stroki je avtomobil, ki se da v kratkem času spreminiti v aeroplan s krili ob strani

V globoki žalosti sporočamo tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je dne 22. t. m. ob 10. uri v 40. letu starosti za vedno zapustil naš predobri sin, soprog in oče,

MILAN KERDA

učitelj v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 25. junija ob štirih popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Mariboru v rodbinsko grobnico.

ANA KERDA, mama — VIDA, soproga — TATJANA, hčerka, in ostali sorodniki

Zanimiv spomin na volitve 1848.

Zgodba o mladem slovenskem državnem uradniku in njegovi agitaciji pri volitvah za frankfurtski državni zbor

Kronika slovenskega mesta, ki si je nadela hvalazno vlogo, da obuja današnjemu in bodočim rodovom podobe o kulturnem in političnem delovanju in nehanju, kakor so ga kazala naša mesta v preteklosti, je v svoji zadnji številki objavila zanimiv članek izpod peresa ravnatelja Narodnega muzeja dr. Josipa Mala »Ljubljana in volitve za frankfurtski državni zbor«, ki je brez dvoma vreden, da ga v glavnih obrisih podamo tudi tistemu širokemu krogu čitateljev, ki jim revija morda ne pride v roke. Kakor bo najbrž vsem, ki so si ohranili vsaj nekaj površnega zgodovinskega znanja, kakršno so dajale nekdanje avstrijske šole pri nas, gotovo še v spominu, je viharno leto 1848. sprožilo med Nemci živahno, mogočno gibanje po ureditvi močne, enotne Nemčije, ki bi imela krepko osrednjo vlado in skupen narodni parlament. Posebna ustavotvorna skupščina v Frankfurtu ob Mainu naj bi določila način ustavne vladavine za to novo Nemčijo, ki naj bi obsegala vse dežele, ki so kdaj v zgodovini pripadale nemški državi zvezi. Po tem načelu bi se morale vključiti v Nemčijo tudi avstrijske, slovenske in češke dežele, čeprav bi bilo to v popolnem nasprotju z vodilno mislijo pokreta 1848, da naj si namreč vsak narod po svoje uredi vse svoje javno in kulturno življenje.

Propaganda za udeležbo pri volitvah za frankfurtski državni zbor je bila po vseh avstrijskih deželah prav živahna in izprva so se tudi Slovenci v svojem udeleževali gibanja. »Novice« so priporočale nekatere osebe, ki bi bile sposobne, da zastopajo v Frankfurtu koristi dežele, in njihov urednik Bleiweis je bil imenovan celo za člana gubernijskega volilnega odbora. A ko so ob spoznanju, da življenju Slovanov v bodoči notni Nemčiji ne more biti mesta, najprej Čehi izjavili, da se frankfurtskih volitev ne udeleža, se je kmalu tudi med Slovence pričela živahna, široko razpredena agitacija za abstinenco. V Ljubljani, ki je

takrat štela 19.063 duš, ni bilo za volilne može oddanih niti 800 glasov, a od 126 volilnih mož je prišlo 15. maja na volišče samo 96. S 63 glasovi je bil za poslanca izvoljen nemški pesnik Anastazij Grün (grof Anton Aleksander Auersperg), za namestnika pa trgovec Lambert Kukman. Slovenskemu življu tuje in odtujeno meščanstvo, predvsem pa z nenarodnim duhom prepena birokracija se je seveda udeležila volitev, ki jih je vlada vzela pod zaščito in je volilnim možem in komisarjem plačevala celo potne stroške.

To kranjsko uradništvo je kmalu potem, ko je bila odpravljena prejšnja, vsako odkrito in svobodno besedo dušiča cenzura, neki dopisnik v nedeljski večerni prilogi »Wiener Zeitung« dne 9. aprila 1848 ostro napadel. Samopašna politika, je zapisal, ki je narode očila, da bi jih zaslužila, ter jih nalašč puščala v nevednosti, da jih je mogla potem uporabljati kot čredo brez lastne volje za svoje nečedne namene, ni nikjer v vsej Avstriji rodila hušnega razdejavanja kakor vprav na Kranjskem. Slovensko ljudstvo so hoteli ponižati kot žival, ki hvalazno zabije iz rok svojega gončaja. Zato pa tudi uradništvo ni bilo nikjer med ljudstvom tako osvoevano, kakor tukaj, ker je vladi vedno pomagalo, da bi se narod ne zavedel svojega bednega položaja, v kalli je skrbno zatrla vsako duhovno gibanje, vsako narodnostno stremljenje, pa če je bilo v svojih namerah še tako plemenito. Za nagrado so taki uradniki hitro napredovali in prešli visoko doneče naslove, dočim so možje, ki so goreli v skrbi za blagor naroda, grdo zapostavljali. Naj bi rajši mesta, na katerih sedijo nevedniki, zavzeli — še preden se izlijejo pogubonosni temni oblaki — možje, ki razumejo ljudstvo in ki hočejo delovati v njegovem duhu. — Seveda je ta članek vzbudil v Ljubljani ogromno vznemirjenje. Na vladni seji so sklenili naprositi nižje-avstrijsko deželno vlado da bi napravila »primerne ko-

rake proti listu in o uspehu poročala v Ljubljano. A prošnja je ostala neuslišana: nižje-avstrijska vlada je odvrnila, da želji gubernija ne more ugoditi, kajti od kar je odpravljena cenzura in je dovoljeno javno razpravljati o zadevah deželne uprave, se je spremenil tudi pojem razžaljenja časti.

Po tem uvodu nam bo lahko nazorno jasna vloga, ki jo je v tem zanimivem in važnem zgodovinskem razdobju odigral neznan, mlad slovenski uradnik, Ljubljancan J. Bučar, konceptni praktikant pri lirskega krameralni prokuraturi. Ko so se 1. marca 1849 vršile v Ljubljani nadomestne volitve za Frankfurt, je Bučar z drugimi zavednimi Slovenci razvil prav živahno agitacijo za abstinenco. V »Leibacher Zeitung« je objavil članek, čes, da je ministrstvo s tem razpisom izjavilo nastopilo zoper duhovno in materialno dobrobit slovenskega naroda. Zaradi tega članka in zaradi nasprotovanja pri volitvah ljubljanskega poslanca je prišel Bučar v disciplinarno preiskavo. Očitali so mu politično rovarstvo, čes, da je namesto v urad zahajal na razne shode po deželi in nastopal tam kot nepoklican ljudski govornik tako za časa volitev v dunajski državni zbor, kakor tudi ob volitvah v frankfurtsko narodno skupščino, ki jih je na vsak način hotel preprečiti. Na dan volitev, 1. marca 1849 je prišel v rotovško dvorano, ki je bila določeno kot volilni lokal, da bi, če bo treba, tam javno izpregovoril proti volitvam. Ko je vstopil, je našel tam ljubljanskega kresijskega (okrožnega) glavarja barona Mac-Neven (O. Kellyja, ki je bil volilni komisar, z njegovim pisarjem, takoj za vrati pa gručo, kakih 25 do 30 kmečkih volilcev iz ljubljanske okolice. Bučar se je z njimi pozdravil, potem pa jih je vprašal:

— Ali boste volili?

Ko mu kmetje, ki se še niso prav odločili, niso dali jasnega odgovora, jim je ironično dejal:

— Volite ali pa ne, kakor hočete. Če mislite voliti, pa bana Jelačiča volite za poslanca, cesarja Ferdinanda pa za namestnika.

Kresijskemu glavarju je bila Bučarjeva navzočnost na volišču »skrajno neljuba in iz vse duše se je bal, da ne bo drzni praktikant skušal preprečevati volitev. Prijel ga je rahlo za roko in ga ljubeznivo spravil na

drugi konec dvorane, sam pa je pristopil h kmetom. Ko so ga nekateri vprašali o tem, kakšen namen imajo volitve in kakšno korist naj od Frankfurta pričakujejo, jim je volilni komisar steriotipno odgovarjal slovenski:

— Saj je od ministrov prišlo, da vas imamo poklicati, to mora dobro za vas biti, če ne bi vas ne bili poklicali. Saj veste, da bi vas za kaj slabega ne bili poklicali. Tukaj vidite pametne gospode iz Ljubljane, ki bi tudi ne bili prišli, ako bi dobro ne bilo.

Tako naivna argumentacija kmetov seveda ni mogla zadovoljiti. Med glavarjem in Bučarjem, ki mu žilica nikakor ni dala miru, da bi v dvorani prikrihal svoje mnenje o vsej stvari, je še nekajkrat prišlo do rahlih incidentov in nazadnje je glavar ves razkačen nemški zakrčal:

— Gospod Bučar! Da mi ne spregovorite niti besedice s kmeti, sicer vam moram odkazati prostor. Tjale sedite, tam je vaše mesto in bodite mirni. Spregovorite mi le eno besedo s kmeti, pa sem jaz mož, da, jaz sem mož — in pri tem se je trkal na prsa — ki vas da iztirati ven.

Bučarja so potisnili na grešno klopo ob srednji steni dvorane, a preden je sedel, je še ves razburjen izjavil glavarju, da bo odgovoril, čim bi hotel kdo javno predavati. Nato je baron Mac - Neven očitno izjavil, da se odpove vsakemu poučevanju ljudi glede namena volitev in glede želja ministrstva. Krepko je segel Bučarju v roke in oba sta si dala častno besedo. Mož beseda sta ostala oba, tedaj pa je mestni tesarski mojster Košir pristopil k svojim kmetiškim sovotilcem in jih pričel nagovarjati. Kmetje pa so očitno tudi z njegovimi nazori niso soglašali. Kmalu zatem je stopil eden iz njihove gruč ter proti volilni mizi vprašal:

— Tako, kaj je zdaj vaša misel?

Kresijski glavar se je v svoji razburjenosti ustrašil, da velja vprašanje Bučarju, naj jim pojasni slovensko stališče, in se je obregnil ob vpraševalca:

— Vi nimate za une govoriti, bo že vsaki zase govoril!

— Eden mora za vse, je skromno pripomnil kmet, vsi ne morejo na enkrat govoriti.

— Vi nimate tukaj govoriti, je rezko odrobil volilni komisar.

Govornik kmetov, ki na svoje vprašanje ni dobil pojasmila, ga je užaljen zavrnil: — Če pa ne smemo nič govoriti, pa rajši nič.

Po nekaj minutah so kmetje močke zapustili volilni lokal. Le trije od njih so ostali v dvorani in Bučar je sodil o njih, da se jim je imenitno zdelo, da so smeli k volilni mizi, in pristavil, da zanje veljajo pesnikove besede, da »napol so jih privlekli, napol pa tje so sami jo mahnilic. Veega skupaj so od kmetov volili le ti trije, njim pa se je pridružil 21 ljubljanskih volilcev.

Zaradi tako pičle udeležbe se je moral kresijski glavar predsedstvu deželne vlade opravičiti. Po tem je obtožil praktikanta Bučarja, da je s svojim vplivom med podeželskim ljudstvom izzval njihovo abstinenco. Da bi paraliziral učinek te ovadbe, je Bučar sam v posebni vlogi na notranje ministrstvo podrobno opisal ves potek volitev in zaključil z obtožbo, da je baron Mac - Neven, grozeč z nasilnimi sredstvi, kruto kršil svobodo govora v trenutku prevažnega javnega akta, ko je šlo za odločitev o vitalnem političnem vprašanju.

Uoda zgodovine se je v nadaljnjem poteku stvari postavila na Bučarjevo stran. Frankfurtski parlament je namreč v zgodnji pomladi 1849 sklenil ponuditi dedno cesarsko krono nove Nemčije, ki se je zanjo na tihem potezal habsburški Dunaj, pruskemu kralju. V Avstriji so začeli vso frankfurtsko afero gledati pod čisto drugačnim kotom in črni oblaki, ki so se grozili ziti nad Bučarjevo glavo, so se kmalu razpršili. Finančni minister Kraus je s svojim odlokom dne 4. julija 1849 sročil gubernerja grofu Welserschimbu, da ni Bučarjeva agitacija v tisku proti volitvam, niti njegov nastop pri volitvah samih nikakor nista take narave, da bi se že samo zaradi tega moral odpustiti iz državne službe. Pač pa se je Bučar ob tistem času zaman potegoval za nastavitve pri državnih pravdnistvih. A ko je bil Bučar po zneje poklican na Dunaj k sodeovanju pri poslovenitvi državnega zakonika, si je nekdanji proti-frankfurtski gromovnik tako dobro ukrejal pot, da mu je vlada kot spreobrnjencu podelila mesto odvetnika v Postojni.